Nr. 122. — Rok 6. Dziś 10 stron Cena 15 groszy

GŁOS POMORSKI

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji 2,50 zł, w agenturach miejscowych miesięcznie 2,55 zł, przez pocztę przy zamówieniu przez ekspedycję naszą 2,76 zł, wprost na poczcie lub u listowego miesięcznie 2,86 zł, kwartalnie 8,58 zł, dla Wolnego Miasta Gdańska 2,76 złotych, — pod opaską w Polsce 4,20 zł, do Gdańska 4,45 złotych, do Francji 15 fr. (z wysyłką co drugi dzień 13 franków,) do Anglji 5 shil., do Stanów Zjednoczonych 80 centów. W razie nieprzewidzianych wypadków, jak strajki, przeszkody techniczne itd. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów lub zwrotu prenumeraty.

Ogłoszenia z Polski: Wiersz wysokości milimetra w dziale ogłoszeniowym na stronie 8-łamowej 12 gr, w dziale reklamowym na stronie 1. (3 łamowej) przed tekstem 90 gr, wśród tekstu 50 gr, za tekstem 40 gr. Dla Wolnego Miasta Gdańska wiersz m/m 8-łam., w dziale ogłoszeniowym 0,12 groszy, wiersz m/m 3-łamowej przed tekstem 0.90 groszy, wśród tekstu 0.50 groszy, za tekstem 0.40 groszy, dla Niemiec dochodzi 50% nadwyżki, dla reszty zagranicy 100% nadw. Za tłumaczenia 20% nadwyżki. **Rachunki są natychmiast płatne.** Administracja nie przyjmuje odpowiedzialności za terminowe umieszczenie ogłoszeń.

Redakcja i Administracja Groblowa 27/29. **Grudziądz,** niedziela, dnia 30-go maja 1926. Telefon nr. 50 i 51.

Układ sił w dniu historycznym Polski.

Rozszalałe żywioły niszczą biedną Japonję

Bójki i napady Strzelca na policję w Łodzi

Zwartą ławą.

Gdy przemawiała argumentacja prochu i żelaza — cała lewica okazywała jednolity front. Dzisiaj wypadki przyjmują inny obrót.

Prof. Bartel w wywiadzie, udzielonym przedstawicielom prasy, nie odegrał roli sfinksa. Z otwartością, wbrew, czy z własnej woli, wyprowadzał konieczność rozszerzenia pełnomocnictw dla przyszłego prezydenta, którym „programowo" miałby zostać Piłsudski.

W ciągu kilku dni jednak pewne rzeczy nie dadzą się dłużej ukryć: tendencje dyktatorskie, bo na takie miano zasługuje objęcie prezydentury przez Piłsudskiego, zaczynają w sposób niedwuznaczny niepokoić lewicę.

Odsunięcie Sejmu, wykreślenie go za nawias nasze- [illegible] politycznego, nie idzie w smak lewicy. Zwal- [illegible]e czy nieszczere „oligarchji partyjnej" [illegible] zwróconem przedewszystkiem przeciwko [illegible]onych i to właśnie staje się dla jej przy- [illegible]dziej niepokojącem.

[illegible]ze swych ostatnich oświadczeń Piłsuds- [illegible]znacza: „osobiście nigdy nie chciałem [illegible] ani polskiej lewicy, ani prawicy. Nie [illegible]eć do żadnego stronnictwa, ani też apro- [illegible]owania stronnictw nad Polską".

[illegible]lwiek emfatyczne to oświadczenie nie mo- [illegible]nać za zgodne z prawdą (wspomnieć wypada [illegible] słynne, ile osławione kilkuletnie rządy mo- [illegible]czyzny), to jednak podobne oświadczenie wywołuje zrozumiały gwałt i zamieszanie w czerwonym obozie.

Tembardziej jeszcze ostatnie wypowiedzenie się Piłsudskiego o roli, jaką w naszem życiu odgrywają partje lewicy i prawicy, które według słów sentencjonalisty sulejowskiego, są wręcz przeciwstawieniem tego, co na zachodzie nazywają prawicą czy lewicą — do reszty podkreśliły rozbieżność poglądów na sprawy państwowe jego i socjalistów. Zresztą wystarczy przejrzeć ostatnie numery „Robotnika", aby się dosadnie przekonać o wyrażonej w nich jawnie obawie przed „wybujałą indywidualnością" b. naczelnego wodza.

Z pomniejszych ugrupowań ma p. Piłsudski za sobą Wyzwolenie, Stronnictwo Chłopskie, grupę Bryla, i, rzecz zrozumiała, mniejszości narodowe.

Wobec rzekomego odżegnywania się b. marszałka od „eksperymentów wschodnich", automatycznie odpada wspólność linji programowej z naszym domorosłym bolszewizmem bryłowskim.

Z tych kilku zdań widocznem jest jasno, iż. opierając się na zasadach logiki politycznej, o ile tu o logice wogóle mowa być może, — stosunki wewnętrzne wojującej lewicy są pełne sprzeczności i chaosu wewnętrznego (przy całkowitym braku myśli programowej.

Jak dalece i nispoczytalnie objawia się wśród tego obozu ów brak poczucia państwowości, nie trzeba zbytnio uzasadniać. Przykłady służyć mogą jednocześnie za argumenty. Wywołanie krwawej walki bratniej wraz z zupełną anarchią pojęć, popieranie demoralizacji w wojsku i życiu publicznem, rozpętanie jaknajniecnejszych żywiołów, czyhających na zgubę Polski za perfidnym podszeptem naszych odwiecznych wrogów, jest dostatecznym tego dowodem.

A wszystko to w chwili, gdyśmy całą energię wytężali nad umocnieniem stanowiska Polski na arenie międzynarodowej (stałe miejsce w Radzie Ligi Narodów), gdy czyniono syzyfowe wprost zabiegi o uzyskanie pożyczki zagranicznej, gdy podstawą i warunkiem naszej egzystencji jest i będzie sanacja gospodarcza kraju, nie mówiąc o powszechnie uznanej konieczności reformy Konstytucji i ordynacji wyborczej. Dość jednak na tem.

Jest rzeczą wprost nie do pomyślenia, aby podobne bezeceństwa działy się w Polsce mogły bez pomocy obcych rąk.

*

W dniu 31 maja, w dniu wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej, przystępuje obóz narodowy do spełnienia wiekopomnego obowiązku patrjotycznego. Przystępuje do walki bezkrwawej o symbol odrodzonej Ojczyzny.

Bo chociaż obóz przeciwny ima się oszczerstw i fałszów nieprawdopodobnych, zrodzonych w schorzałej fantazji krzykaczów brukowych, bo chociaż rozsiewa się intrygi zaprawione poskudztwem politycznem, a wmawia w masy rzekomy rozłam i brak jednolitości w stronnictwach, stojących na gruncie praworządności — nie zaszczepi się jadu ani zwątpienia wśród zdrowo myślących ludzi.

Już forsowano przez najemnych kolporterów kłamstwa bezecne o pewnym rozdźwięku wśród posłów b. dzielnicy pruskiej i b. Kongresówki, już próbowano omotać opinję nicią pajęczą wahań i niepewności.

Lecz zdrady narodowej nie wzbudzą judaszowe podszepty. Naród polski idzie zwartą ławą, a tym klkuset wybranym przyświecać będzie swem wiekuistem światłem duch Skargi, Staszica i Kołłątaja.

Apor.

Echa francusko-hiszpańskiej ofenzywy w Maroku.

Nasze zdjęcie przedstawia głównodowodzącego hiszpańskiego (x) wraz z generałami Godot i Castra Girono na jednym z najaardziej wysuniętych posterunków bojowych.

Przed wyborem Prezydenta Rzeczypospolitej.

Piłsudski oficjalnym kandydatem lewicy.

Warszawa, 29. 5. (A. W.) Posłowie i senatorowie stronnictw lewicowych, rozpoczęli dziś zbieranie podpisów na zgłoszenie kandydatury Piłsudskiego.

Dookoła posła Ciszaka.

Warszawa, 29. 5. (A. W.) Klub N. P. R. ogłosił komunikat, że rozsiewane w prasie wiadomości, jakoby pos. Ciszak został z partji wykluczony za popieranie kandydatury Piłsudskiego, nie są zgodne z prawdą. Pos. Ciszak jednakowoż twierdzi, że tak istotnie było.

Demokracja i P. S. L. odrzucają kompromisy.

Warszawa, 29. 5. (A. W.) W kuluarach Sejmu komentowana jest szeroko wiadomość, że pos. Kościałkowski (P. P. S.) konferował z pos. Dębskim (P. S. L. Piast) i pos. Chacińskim (Ch. D.) w sprawie kandydatury Piłsudskiego. Konferencja ta nie doprowadziła podobno do rezultatu.

Deklaracja programowa Piłsudskiego.

Warszawa, 29. 5. (A. W.) Dziś zaproszeni zostaną do Prezydjum Rady Ministrów przedstawiciele stronnictw polskich, przyczem na konferencji tej Piłsudski odczyta deklarację programową jako kandydat na Prezydenta. Niektórzy przypuszczają, że Piłsudsk wysunie kandydaturę kompromisową.

Kandydatura prawicy.

Warszawa, 29. 5. (A. W.) Mówi się tutaj, że kandydatura prawicy będzie wysunięta dopiero w dniu Zgromadzenia Narodowego. Sytuacja w tej chwili zarysowuje się następująco. W pierwszem głosowaniu ma zostać postawiona demonstracyjnie kandydatura b. prezydenta Wojciechowskiego, który zrzeknie się przyjęcia godności. W drugiem głosowaniu postawiona będzie kandydatura Zamoyskiego lub w razie kompromisu Sosnkowskiego.

Wobec możliwych przeszkód.

Dowiadujemy się, że wobec zarysowującego się w P. P. S. planu urządzenia w dniu Zgromadzenia Narodowego generalnego strajku, jako manifestacji dla parcia p. ministra Piłsudskiego, rząd zwrócił uwagę przywódcom P. P. S., że w razie, gdyby taki plan miał być wykonany, rząd zwróci się do marszałka Sejmu, Rataja, z wnioskiem o odroczenie Zgromadzenia Narodowego i zwołanie go w innem miejscu.

Układ sił w dniu historycznym.

Podział posłów na kluby

(według stanu z dnia 27. 5. 1926).

Stronnictwa większości polskiej.

	Ilość posłów	senatorów	razem
Związek Ludowo-Narodowy	100	30	130
Pol. Stron. Ludowe „Piast“	53	13	66
Klub Chrześcijańskiej Demokracji	41	7	48
Klub Chrześc.-Narod. (Dubanowicz)	19	9	28
Narodowa Partja Robotnicza	18	3	21
Klub katol.-ludowy (Matakiewicz)	5	—	5
Bezpartyjni	1 (Hryckiewicz)	3 Ks. Maciejewicz Trąmpczyński, Hammerling)	4
			302

Stronnictwa lewicy.

	Ilość posłów	senatorów	razem
P. P. S.	41	7	48
Klub Pol. Str. lud. „Wyzwolenie“	25	8	33
Klub Str. Chłopsk. (Bryl) (pół-kom.)	30	—	30
Niezal. Partja chł. (Fiderkiewicz) (pół-kom.)	7	—	7
Klub Pracy (Thugutt)	6	4	10
Chłopskie stron. radyk. (Okoń)	2	—	2
Bezpartyjni	4 (Łaszkiewicz, Wędziagolski, Adamowicz, Dubrownik),	—	4
Monarchiści	1 Ćwiakowski	—	1
			135

Mniejszości narodowe.

	Ilość posłów	senatorów	razem
Koło żydowskie	34	12	46
Klub Zjed. Niemców	17	5	22
Klub Ukraiński (Sergjusz Kozicki)	15	6	21
Klub Białoruski	4	2	6
Białoruska włośc. rob. gromada (Taraszkiewicz)	5	—	5
Żyd. Stron. Ludowe (Prilucki)	1	—	1
Bezpartyjni	3 Serebrenników (Rosjanin), Kasperowicz i Wasyńczuk (Ukrainiec), Włosoś (Białor.) Owsianik (Białor.)	2	5
Klub Ukr. Włościański (ks. Ilkow)	2	—	3
Bezpartyjni	3 Melnyk, Krawczyszyn)	—	2
			111

Komuniści.

	Ilość posłów	senatorów	razem
Komunistyczna Frakcja poselska	6	—	6
			6

Stronnictwa większości polskiej	302
Stronnictwa Lewicy	135
Mniejszości narodowe	111
Komuniści	6
Razem	554

Posłów sejmowych jest obecnie 443 (jeden mandat po p. Jakowluku unieważniony), senatorów 111.

Polska i Czechosłowacja.

Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych.

Dnia 27 maja r. b. w Ministerstwie Spraw Zagranicznych odbyła się wymiana dokumentów ratyfikacyjnych konwencji turystycznej pomiędzy Rzecząpospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką, podpisanej w Pradze dnia 30 maja 1925 oraz umowy między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką w przedmiocie wzajemnego dopuszczania lekarzy i położnych do wykonywania praktyki podpisanej w Warszawie dnia 25 września 1922 r.

Wymiany dokonali ze strony Polski — kierownik Ministerstwa Spraw Zagr. p. August Zaleski, ze strony Czechosłowacji — p. dr. Robert Flieder, poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Republiki Czechosłowackiej w Warszawie.

Pożyczka zagraniczna dla Polski w oświetleniu niemieckiem.

Berlin, 28. 5. (tel. wł.) Jedna z tutejszych ajencyj donosi z Warszawy:

— Koła polityczne z niecierpliwością wyczekują wiadomości o odbywającej się w Paryżu naradzie wysłannika Rządu Polskiego z Dyrektorem Federal Reserve Bank p. Strongem. Narada ta jest dalszym ciągiem przerwanych wskutek wydarzeń warszawskich rokowań o pożyczkę amerykańską ku uzdrowieniu finansów Polski. Obecne rozmowy nie wykluczają osiągnięcia korzystnego wyniku. Wprawdzie Rząd Polski odrzuca myśl kontroli finansowej z ramienia Ligi Narodów, będzie się jednak musiał zgodzić na dopuszczenie doradcy finansowego amerykańskiego.

Rokowania polsko-niemieckie według „Berliner Tageblat'u“.

Berlin, Pat. „Berliner Tageblatt“ pisze: W ostatnich dniach wznowione zostały polsko-niemieckie rokowania handlowe. Wczoraj delegacja polska przedstawiła żądania rządu polskiego, a na dzisiejszem posiedzeniu delegaci niemieccy wyłuszczą swoje stanowisko, które zresztą pozostało niezmienione. W kołach zainteresowanych nie odnosi się wrażenia, by rokowania mogły doprowadzić do porozumienia. Z tego powodu nie należy się liczyć ze stworzeniem platformy dla rokowań, któreby doprowadziły do zawarcia niemiecko-polskiego traktatu handlowego. Może później uwidoczni się zmianą rządu polskiego w tych rokowaniach.

Briand zdobywa zaufanie izby.

Paryż, 28. 5. W Izbie Deputowanych p. Briand zażądał odroczenia dyskusji nad interpelacjami w sprawie sytuacji finansowej aż do chwili złożenia w Izbie projektów finansowych przez Ministra p. Pereta. Premjer zaznaczył, że cały kraj żywi niewątpliwie zgodne pragnienie zwycięstwa franka, a dyskusja finansowa bynajmniej nie przyczyniłaby się do tego głównego celu. Wreszcie Premjer oświadczył, że stawia kwestję zaufania.

Izba, zgodnie z życzeniami Rządu, uchwaliła odroczenie dyskusji 320 głosami przeciwko 209.

Następnie Izba 283 głosami przeciwko 263 odrzuciła propozycję Ministra Spraw Wewnętrznych, żądającą, aby dyskusja nad reformą wyborczą odbyła się 2-go czerwca. Przy tym wniosku Rząd nie stawiał kwestji zaufania.

Dlaczego aresztowano generałów?

PAT-iczna podaje komunikat Gabinetu Ministra Spr. Wojskowych w sprawie aresztowania gen. Rozwadowskiego, Zagórskiego i Jaźwińskiego. Dowiadujemy się z niego, że aresztowanie zarządził Szef Administracji Armji.

...w myśl wytycznej Rządu obecnego ścigania z całą bezwzględnością wszelkich nadużyć, popełnionych przez funkcjonarjuszy publicznych na szkodę Państwa i traktowania narówni przestępców wogóle bez względu na ich stopień w hierarchji publicznej lub społecznej.

Natomiast:

— Obwinienia te nie pozostają w żadnym związku z momentami politycznemi, ani z wypadkami ostatnich dni w stolicy. Sprawy same i obwinienia z niemi związane znajdują swe źródło w przeprowadzonej już dawniej przez korpus kontrolerów kontroli, odbywającej się zresztą systematycznie we wszystkich oddziałach i zakładach wojskowych.

Komunikat wylicza także szereg przestępstw, zarzucanych aresztowanym generałom, a dotyczących bądź nadużycia władzy z chęci zysku lub na szkodę armii i skłonienia osób prywatnych za pomocą oszukania do zawarcia niekorzystnych dla nich umów (gen. Rozwadowski), bądź brak kontroli, uchylanie się od kontroli, nieprawidłowość w korzystaniu z budżetu itp. (gen. Zagórski), bądź wreszcie umyślne zaniechanie zapobiegania i ścigania nadużyć swych podwładnych (gen. Jaźwiński). Natomiast nie podano, dlaczego za te przestępstwa, tak ciężkie, iż obecnie spowodowały areszt śledczy, nie zarządził podobnych środków zapobiegawczych ani poprzedni (aż do 10-go maja) p. Minister Spr. Wojsk. gen. Żeligowski, ani też p. Szef Administracji, tenże sam co i obecnie gen. Konarzewski. Podano tylko, że:

— Areszt śledczy zarządzony został na podstawie przepisu par. 171 w. p. k. pkt. 3 (obawa wpływania szkodliwego na tok śledztwa) oraz pkt. 5 (względy dyscypliny wojskowej).

Wreszcie, jako wytłómaczenie przewiezienia obwinionych do Wilna, komunikat podaje:

— Tymczasowe umieszczenie obwinionych w areszcie śledczym poza Warszawą podyktowane zostało i zarządzone przez dowódcę właściwego z uwagi na uzasadnione dane co do obaw kontaktu osób postronnych z obwinionymi i niedostateczne zabezpieczenie wśród podniecenia stolicy spokojnego, należytego i szybkiego przeprowadzenia śledztwa.

Zastanowić i zaniepokoić musi każdego to stwierdzenie przez władze wojskowe, iż podniecenie stolicy jest tak wielkie, że może być przeszkodą dla spokojnego toku śledztwa wobec trzech generałów, osadzonych w arszcie. Tembardziej, gdy co do spokojnego przebiegu Zgromadzenia Narodowego, a więc rzeczy [illegible] dla Państwa i dla całego społeczeństwa ba[illegible] niecającej, p. Marszałkowi Sejmu władze [illegible] złożyły wszystkie potrzebne gwarancje [illegible]

Nasuwa się pytanie zasadnicze:

— Więc jak właściwie? Albo wład[illegible] mogą tak dalece gwarantować za spokój [illegible] zabezpieczają swobodę wyboru Zgroma[illegible] dowemu, a w takim razie pocóż alarmują[illegible] wożenia aresztowanych i jeszcze bardzi[illegible] tłómaczenie tego kroku? Albo też rzeczyw[illegible] niecenie jest tak wielkie, iż krok ten był nieu[illegible] ale w takim razie dlaczegóż p. Marszałek Sejmu [illegible] nie naczelny zwierzchnik siły zbrojnej, właśnie t[illegible] szawę uznał za najstosowniejsze miejsce do [illegible] nych obrad nad wyborem nowego Prezydenta R[illegible] pospolitej?

Przegląd polityczny.

LORD CECIL O KONFERENCJI ROZBROJENIOWEJ.

Genewa, 28. 5. Przewodniczący delegacji brytyjskiej do przygotowawczej konferencji rozbrojeniowej lord Cecil wyjechał wczoraj do Londynu. Lord Cecil nie spodziewa się, aby konferencja rozbrojeniowa mogła być zwołana przed końcem roku przyszłego, jest on natomiast zdania, że prace komisji nie będą bezowocne.

BUŁGARSKO-TURECKI TRAKTAT PRZYJAŹNI.

Sofja. (AW.) Sobranje ratyfikowało wczoraj po wielkiej mowie prezydenta ministrów Ljapczewa, olbrzymią większością głosów traktat przyjaźni zawarty w październiku 1925 r. między Bułgarją a Turcją. Traktat ten reguluje stosunki dyplomatyczne oraz likwiduje sprawę uciekinierów z Tracji, co dotychczas było jednym z najważniejszych punktów spornych między obu państwami. Organizacja bułgarskich uciekinierów z Tracji, obejmująca 150 tys. uciekinierów, wniosła przeciw traktatowi ostry protest do Ligi Narodów.

JESZCZE W SPRAWIE POLSKO - RUMUŃSKIEJ KONFERENCJI PRASOWEJ.

Bukareszt. (CEPS). Dyrektor biura prasowego w ministerstwie spraw zagranicznych złożył dziennikarzom następujące oświadczenie: „Udało mi się w swoim czasie zrealizować Małą Ententę prasową, a obecnie uzupełniamy ją wytknięciem konkretnych wytycznych dla współpracy prasowej polsko - rumuńskiej. Obydwie te organizacje są pierwszemi wogóle organizacjami prasowemi, mającemi do rozwiązania doniosłe zagadnienia natury politycznej. Służą one nietylko celom informacyjnym, lecz i sprawie pokoju oraz arbitrażu międzynarodowego, gdyż wzajemne nieporozumienia można najłatwiej usunąć właśnie na drodze współpracy prasowej

Stosunek angielskiego rozumu do francuskiego uczucia.

(Korespondencja własna)

Londyn, w maju 1925 r.

Jeden z wybitnych przywódców irlandzkiej partji narodowej w następujący sposób tłomaczył powody swej nienawiści ku liberałom angielskim: „Konserwatyści są naszymi bezwzględnymi, otwartymi wrogami, stanowisko wyraźne, stosunek prosty. Liberałowie natomiast popierają nas wówczas tylko, gdy słuszność jest po naszej stronie, i pomoc ich jest przeto zbędna. W tych zaś wypadkach, w których nie mamy racji i gdzie bardzo zależy nam na ich podtrzymaniu, występują niedwuznacznie przeciw nam. Takich przyjaciół nam nie trzeba“.

Profesor Gilbert Murray w ostatnio ogłoszonem przezeń studjum wyraża pogląd, że stosunek Francuzów do Anglików dotknięty jest tą samą ułomnością logiczną, wynikającą z djametralnie odmiennych koncepcji w dziedzinie polityki międzynarodowej. „Dla Francuzów są to przedewszystkiem dramatyczne przejścia uczuciowe, podczas gdy w naszem pojęciu istnieje mniej lub więcej abstrakcyjne zagadnienie, niezależne od sentymentalnych odruchów. Nie dzielimy, jak to czynią nasi sąsiedzi, ościennych krajów na przyjaciół i wrogów, lecz staramy się, w razie wybuchu zatargu, bezstronnie zbadać, która ze stron postąpiła w danym wypadku niesłusznie. Francuzi śpieszą natychmiast i bez wahania w sukurs zagrożonemu sojusznikowi, my zaś kierujemy się w pierwszej mierze zasadą fair play“.

W tych uwagach znakomitego hellenisty i gorącego zwolennika Ligi Narodów mieści się wiele prawdy. Jeśli bowiem dyplomacja jest istotnie nietylko umiejętnością, ale i sztuką, to, jak trafnie zaznacza jeden z najpopularniejszych działaczy pacyfistycznych, Wickham Steed, nad Sekwaną myślą mężowie stanu artystycznemi raczej kategorjami, podczas gdy nad Tamizą panuje niepodzielnie kult trzeźwego krytycyzmu businessowego.

Wskutek tego Francuzi, widząc, że nie mogą liczyć na czynną pomoc angielską w każdej absolutnie sytuacji, nie wierzą w utrzymanie tą drogą trwałości pokoju i starają się o zabezpieczenie go innemi metodami politycznemi.

Anglicy zaś, przeciwnie, uważają, że w obecnej dobie i przy teraźniejszym układzie stosunków nie ma żadnych podstaw do obaw wojennych i traktują wszelkie na ten temat debaty za bezcelowe, a nawet wręcz niepożądane. Stałe zabiegi Quai d'Orsay o utrzymanie dzisiejszego status quo europejskiego przyjmowane są w Londynie za objaw zamaskowanego militaryzmu zaborczego, co przyznaje otwarcie Steed, jest posądzeniem zgoła błędnem i w najwyższem stopniu polityków francuskich krzywdzącem. Szczerym i konsekwentnym swym dążeniom ku zacieśnieniu międzynarodowych stosunków pokojowych dała Francja w jej duchu oraz stylu pojęty wyraz.

Murray twierdzi stanowczo, że wyasygnowanie 2 miljonów franków rocznie na Instytut Współpracy Intelektualnej i oddanie na ten cel wspaniałego budynku w centrum Paryża jest wobec zwłaszcza ciężkiego stanu finansów państwowych, doniosłym i produkcyjnym czynem. Ani Anglja, ani Dominja, nie bacząc na ich znacznie pomyślniejszą, sytuację materjalną, nie zgodziły się łożyć na tę bezcelową, w ich widzę pojęciu, akcję. „Jest to fakt, najdosadniej bodaj świadczący o gruntownej rozbieżności poglądów i metod taktycznych“ z niekrywanym smutkiem konstatuje angielski profesor.

„Jesteśmy sobie obopólnie niezbędni, a nie możemy się wzajemnie pojąć“. To wielokrotnie przytaczane powiedzenie Cheredame'a, dosadnie charakteryzujące istotny stan rzeczy, stało się punktem wyjścia rozwijającej się w ostatnich czasach akcji, zmierzającej ku usunięciu, a przynajmniej złagodzeniu przyczyn wynikających nieporozumień.

Zadanie, któremu z dużym nakładem energji, dobrej woli, znajomości stosunków poświęcają się wybitni politycy, uczeni, literaci i publicyści obu krajów, rozumiejący doniosłość podjętej pracy. Zdają oni sobie jasno sprawę z wielkich trudności, piętrzących się przed nimi, a mających źródło w odmiennych umysłowościach, tradycjach państwowych, interesach lokalnych etc. Nie odstrasza ich to jednak, a przeciwnie w pewnym nawet stopniu zachęca do tem silniejszej akcji. Nie występują oni w roli mentorów narodowych, pragnących zreformować ustroje psychiczne — byłyby to zabiegi beznadziejne, — lecz starają się wpoić w swoich rodaków tolerancję i respekt dla wrodzonych odrębności rasowych i istniejących indywidualizmów państwowych. Ożywieni oni są najgłębszem przeświadczeniem, że jest to najwłaściwsza droga ku zacieśnieniu przyjaznych stosunków sąsiedzkich, a co za tem idzie, ku skutecznemu zwalczaniu wszelkich szkodliwych podjudzań.

„Zarówno w polityce międzynarodowej, jak i w konfliktach wewnętrznych nie należy wierzyć w możliwość łatwych rozwiązań. Jest to wielki błąd, życie bowiem współczesne posiada zbyt wiele komplikacji, by takie metody mogły się okazać skutecznemi. Oczywiście Anglja i Francja nie będą nigdy w stanie pojąć się wzajemnie. Lecz walczyły one zbyt długo ramię przy ramieniu razem, nadto dużo cierpień, by nie nabrać dla siebie szczerego szacunku i obopólnego zaufania.

Od ich wzajemnego porozumienia i poszanowania zależy faktycznie przyszłość całej Europy, zwłaszcza jeśli dzięki ich połączonym staraniom uda się wszczepić w naród niemiecki niezbędną wiarę w konieczność i możliwość pokoju wszechświatowego.“

Oto istotny, ostateczny cel, który, w przekonaniu Wickhama Steeda, winien przyświecać wszystkim pracującym nad skonsolidowaniem angielsko-francuskiego porozumienia.

Z. K.

Los wodza riffenów.

Miejsce jego internowania nie ustalone.

Paryż, 28. 5. Rząd francuski wydał zarządzenie, by Abd-el-Krim i osoby znajdujące się w jego towarzystwie przyjęte zostały z wszelkimi honorami.

Abd-el-Krim wedle zwyczajów marokańskich ma się jednak udać do Sultana i publicznie go przeprosić. Chodzi tu o to, by Abd-el-Krim pozbawił się reszty autorytetu, który ciągle jeszcze otacza jego osobę. Miejsce internowania Abd-el-Krima nie zostało jeszcze ustalone. Rząd hiszpański zwrócił się do rządu francuskiego z żądaniem wydania Abd-el-Krima, bowiem jest on głównym winowajcą długoletniej i szkodliwej wojny marokańskiej.

Skargi niemieckie nie znajdują posłuchu w Anglji.

Londyn, 27. 5. (Tel. wł.) Wobec ustawicznych skarg niemieckich, że Niemcy nie są w możności wypełnić zobowiązań swych, wynikających z planu Dawesa, dzienniki angielskie przytaczają umowy, które zawarły Niemcy z Rządem Sowietów w sprawie dostaw dla Rosji. W ostatnim czasie bawił w Niemczech wysłannik Rządu Sowietów Billig i zawarł szereg nowych umów z fabrykami niemieckiemi.

Nowe kłopoty angielskie w Egipcie.

Kair, 27. 5. Angielski wysoki komisarz w Egipcie odbył dłuższą konferencję z królem Fuadem na temat sytuacji, jaka się wytworzyła w związku z przewidywanym powrotem Zagluła paszy do władzy. Pomiędzy Zaglulem paszą a Adly paszą prowadzone są w dalszym ciągu serdeczne rozmowy w sprawie utworzenia nowego gabinetu.

Sowiety udzielają ulg obcokrajowcom w otrzymywaniu koncesji.

Moskwa, 27. 5. Rada komisarzy ludowych uchwaliła przyznać obcokrajowcom pewne ulgi przy ubieganiu się o koncesje budowlane.

Obcokrajowcom wolno zakładać fabryki materjałów budowlanych, jak również rozporządzać bez ograniczeń wybudowanemi domami czynszowemi, mimo ustawy czynszowej. Pozatem udzielone zostały rozmaite ulgi podatkowe dla obcokrajowców. (AW.)

GEN. MALCZEWSKI W WIĘZIENIU WOJSKOWEM.

Warszawa, 29. 5. Otrzymujemy telefoniczną wiadomość, że gen. Malczewski z rozporządzenia ministra spraw wojskowych osadzony został w Wojskowem Więzieniu Śledczem przy ul. Dzikiej.

Gwałt jeszcze nie dopełniony.

SKUTKI KATASTROF W JAPONJI.

Nowe nieszczęścia.

Z Tokio donoszą, iż wedle doniesień urzędowych, podczas katastrofy w mieście Kitaura, zabitych zostało 5 mężczyzn i 13 kobiet, a 114 domów uległo zniszczeniu.

Szkody materjalne, spowodowane wybuchem wulkanu Tokachi, obliczają na 8 500 000 jenów. Całkowitemu uszkodzeniu uległy 33 mosty, 730 domów, 3 klm. drogi kolejowej oraz 6 klm. szos.

Londyn, 27. 5. Donoszą o nowem trzęsieniu ziemi w mieście Hakodate w północnej Japonji. Wskutek trzęsienia zniszczonych jest kilka mostów i 50 budynków. Dotąd naliczono 18 zabitych.

„NORGE“ BĘDZIE SPRZEDANY.

Kopenhaga. „Aften-Posten“ dowiaduje się z Oslo, że sterowiec Amundsena „Norge“ ma być sprzedany w Ameryce. Okręt ten kosztował miljon koron. Wobec uszkodzenia, jakie się wydarzyło w czasie lądowania, statek sprzedany będzie zapewne nie więcej niż za 100 tys. koron.

Zwracamy uwagę naszym czytelnikom na Przemysł i Handel grudziądzki na str. 9.

Wiadomości bieżące.

GRUDZIĄDZ sobota 29 maja 1926 r.

KALENDARZ: Sobota 29-go maja Maksyma.
Niedziela 30-go Feliksa pap.
Wschód słońca 3 49 zachód 20 6
Wschód księżyca 22 22 zachód 5 25

*

—** **BIBLJOTEKA I CZYTELNIA T. C. L. W GRUDZIĄDZU. jest otwarta:**

W śródmieściu: w muzeum (ulica Lipowa nr. 28 I ptr.): codziennie — z wyjątkiem niedziel i świąt — od godziny 6-ej do 8-mej wieczorem. Dla dzieci w środy i soboty, od godziny 4-tej do 5-tej popołudniu.

Na Chełmińskiem Przedmieściu: w kancelarji parafjalnej (ulica Bydgoska nr 10): w poniedziałki i czwartki, od godziny 4-tej do 5-tej popołudniu.

W Małem Tarpnie: w szkole w niedziele i święta po nabożeństwie.

—** **MUZEUM** (ulica Lipowa nr. 28) jest otwarte w środy i soboty, od godziny 12-tej do 2-ej w południe, w niedzielę święta od godziny 11-tej do 1-ej w południe.

—** **TEATR MIEJSKI.** Dziś w sobotę z powodu próby generalnej sztuki Gabrjeli Zapolskiej „Małka Szwarzenkopf" — teatr zamknięty.

W niedzielę popołudniu o godzinie 4,30 ukaże się po raz ostatni arcywesoła farsa w 3 aktach p. t.: „PANI PREZESOWA", wzbudzająca na widowni wybuchy śmiechu i rzęsiste oklasi dzięki nadzwyczajnym sytuacjom i dowcipom. W komedji tej bierze udział cały zespół.

W niedzielę wieczór o godzinie 8,30 premjera arcyciekawej sztuki Gabrjeli Zapolskiej p. t.: „MAŁKA SZWARCENKOPF". Niesłychanie ciekawe tło sztuki malujące życie ubogiej warstwy ludności żydowskiej, charakterystyczne stroje, obyczaje, śpiewy i tańce wzbudzają silne zainteresowanie widzów, dzięki czemu znakomita ta sztuka utrzymywała się zawsze przez długi czas na repertuarze — gdziekolwiek ją wystawiono. Nic więc dziwnego, że obiegła tryumfalnie wszystkie sceny polskie, przysparzając genjalnej autorce niemało sławy.

W roli tytułowej wystąpi p. Szczęsna - Wiesławska, a prócz niej biorą udział panie: Fiszerówna, Opolska, Elertowiczowa oraz nowo pozyskana dla naszej sceny artystka scen warszawskich i krakowskich p. Helena Święcicka, — oraz panowie: Sz[illegible]ański, Chmurkowski, Dąbrowski (reżyser sztuki), Kamiński, [illegible]anek, Łodziński i Rembosz. Będzie to zarazem gościnny występ p. Karola Bendy, który przygotwując jednocześnie „Hamleta" wystąpi narazie w swej znanej roli „Jojnego Firułkesa".

—** **KINO ORZEŁ. „Midinetka" i „Na szczyt świata"** (wyprawa na Mont Everest).

—** **KINO APOLLO.** „Czarny anioł" i „Bohater panny Mary" oraz 2 małe komedje.

—** **NOCNE DYZURY APTEK.** Od 22 do 29 maja apteka „Pod Lwem", ul. Pańska 22, telefon 40.

—** **PROGRAM WALNEGO ZJAZDU DELEGATÓW** Stowarzyszeń Młodzieży Męskiej z Pomorza, który się odbędzie w niedzielę, dnia 30-go maja br. w Grudziądzu.

O godz. 8-ej rano — zbiórka w Gimnazjum Matematyczno - Przyrodniczem przy ul. Sienkiewicza, o godz. 8,30 rano wymarsz do kościoła farnego, o godz. 9-tej — nabożeństwo. O godzinie 10-tej pochód na Plac 23-go Stycznia, złożenie wieńca na grobie Nieznanego Żołnierza, przemowa i defilada. O godzinie 11-tej w południe otwarcie Zjazdu. O godz. 18-tej koncert z urozmaiceniami w Ogrodzie Pałacowym przy ulicy Strzeleckiej.

—** **ROZKŁAD JAZDY ważny od 15 maja 1926 r.**

Odchodzą:

Do Jabłonowa — Brodnicy — Działdowa — (Warszawy): 0.51 P — 1.40 — 2.53* — 8.15 — 13.15 — 16.13 — 19.50.

Do Laskowic — (Bydgoszczy — Poznania — Chojnice — Gdańska): 3.29* — 3.44 — 5.40 P — 7.13 — 10.40 — 13.25** — 16.19 — 20.10 — 23.35.

Do Torunia — (Poznania): 0.47 — 5.35 — 8.55 — 16.25 — 19.20.

Do Gardeji — Łasina: 5.36 — 16.26 — 19.20.

Do Radzyna (bezpośrednio przez Melno): 9.20 — 17.

Przychodzą:

Z Jabłonowa — Brodnicy — Działdowa — (Warszawy): 3.15* — 3.34 — 5.30 P — 6.58 — 10.24 — 16.07 — 22.10.

Z Laskowic — (Bydgoszczy — Poznania — Chojnice — Gdańska: 0.42 P — 1.25 — 2.43 — 7.39 — 8.49 — 12.52 — 16.08 — 19.14 — 22.19.

Z Torunia — (Poznania): 2.24 — 7.43 — 13.08 — 16.07 — 18.39.

Z Gardeji — Łasina: 8.09 — 13.07 — 22.02.

Z Radzyna (bezpośrednio przez Melno): 11.48 — 19.13.

P — pospieszny; — * sezonowy od 15 czerwca przez Gdańsk — Gdynie — Puck na Hel; — ** tylko do Laskowic.

—** **EGZAMIN WSTĘPNY** na I. kurs seminarjum moga zdawać chłopcy odpowiednio przygotowani we wieku od lat 14 do 18, o ile mają chęć do zawodu nauczycielskiego. Do dnia 15-go czerwca Dyrekcja Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego w Grudziądzu przyjmuje podania z prośbą o dopuszczenie do egzaminu wstępnego. Kandydatom zamiejscowym zapewnia się pomieszczenie i wyżywienie w zakładzie za skromną opłatą. Wszelkie informacje udziela się w kancelarji seminarjum przy ulicy Lipowej 2-12 codziennie od 3—4 popoł.

Dyrektor Seminarjum: (—) **ks. Pełka.**

—** **CZĘSTOCHOWA, WIELICZKA, KRAKÓW!** Pielgrzymka i wycieczka mężczyzn i chłopców (od lat 14), zapowiedziana na 26 — 30 czerwca 1926 r., organizuje się dalej. Termin zgłoszeń i wpłat został przesunięty. Najpóźniej do środy, 9-go czerwca br. należy się zgłosić p. adr. „Robotnik" — Poznań, Św. Marcina 69 II i wysłać 44 zł. Własny pociąg na 50 conajmniej uczestników. Dobre noclegi w Częstochowie i Krakowie zapewnione. Liczne urozmaicenia. Polecamy wykorzystać urlopy, by zwiedzić pamiątki religijne i narodowe. Sekretarjat Generalny Związku Kat. Tow. Robotników Polskich służy chętnie informacjami; prosimy załączyć znaczek na odpowiedź. Zwracamy uwagę na szczegółowy program, jaki podają plakaty, rozesłane do wszystkich parafij.

Ks. Czesław Michałowicz, sekr. gen.

—** **DYREKCJA SZKOŁY HANDLOWEJ** wzywa rodziców, którzy dotychczas nie zasięgnęli informacji o postępach i zachowaniu się uczniów i uczennic szkoły, ażeby we własnym interesie zgłosili się do dyrekcji szkoły (Klasztorna 5) do dnia 1-go czerwca br., w godzinach od 10—12 rano

Dyrekcja szkoły.

—** **Z KANCELARJI PARAFJALNEJ.** W czwartek obchodzimy uroczystość Bożego Ciała. W środę wieczorem o godzinie 8-mej będą we Farze uroczyste nieszpory z wystawieniem Najświętszego Sakramentu. Msze św. w Boże Ciało odprawi się o godzinie 6-tej, 7-mej, i 8-mej. Nabożeństwo dla dzieci będzie kwadrans przed 9-tą. Suma uroczysta rozpocznie się o godzinie 9½. Po sumie wyruszy procesja i posuwać się będzie przez Rynek, następnie ulicami: Pańską, Klasztorną, 3 Maja, Sienkiewicza i Mickiewicza na Rynek. Ołtarze ustawione będą przy kościele Ducha Św., przed domem p. Wałęsy, przy wylocie ul. 3 Maja na Plac 23 Stycznia, przy narożniku ul. Sienkiewicza i Mickiewicza i na Rynku przed Domem Towarowym firmy W. Korzeniewski T. A. Tu zakończy się uroczysta procesja odśpiewaniem Te Deum i udzieleniem ostatniego błogosławieństwa. Wszyscy wierni, oraz szkoły i organizacje pozostaną na Rynku, śpiewając: „Chwała i dziękczynienie" a Bractwa oraz delegacje władz i urzędów odprowadzą Najśw. Sakrament do Fary. Nad porządkiem czuwać będzie Policja Państwowa i Straż Ogniowa, których wskazówkom i zarządzeniom bezwzględnie poddać się należy. Po ukończonej procesji odprawi się we Farze cicha Msza św. dla tych, którzy przed procesją nie mogli być na nabożeństwie. W razie niepogody będzie porządek nabożeństw we Farze jak w zwykłą niedzielę, uroczysta procesja zaś odbyłaby się popołudniu o godzinie 3-ciej w tym samym porządku, albo w razie dalszej niepogody, w niedzielę następną popołudniu o godzinie 3-ciej.

W czasie oktawy w dni powszednie wotywa z wystawieniem Najśw. Sakramentu będzie zawsze o godzinie 7.15. Nieszpory o gdzinie 7-mej wieczorem. W Boże Ciało nieszpory będą o godzinie 3-ciej.

Zebrania. W niedzielę o godzinie 4-tej odbędzie się w salce parafjalnej zebranie Bractw: Św. Rocha, Michała, Św. Barbary, Opatrzności Boskiej i Matek Chrześcijańskich. W poniedziałek o godzinie 4-tej w saice parafjalnej zebranie członków Dzieła Dziecińkstwa Pana Jezusa. W poniedziałek o godzinie ½8 zebranie Towarzystwa Czeladzi Kat. w salce parafjalnej.

—** **DALSZY SPIS OFIAR** na rzecz głodnych dzieci. W kwietniu złożyli — oprócz wykazanych poprzednio (w nr. 100 „Głosu Pomorskiego" i „nr. 100 „Weichselpost") 4824,73 zł. — sędziowie niezawodowi Dr. Rutkowski, Marciniak, Kwaśniewski, Kowalski, Kotliński, Dominikowski, Bialik, Nowak i Maks. Ruciński a 1 zł., N. N. (pozostawione w biurze w sądzie) 10 zł., razem 4843,73 zł.

Wydatki:	Za kiełbasy (dla Święconego	800,— zł.
	Za bułki „ „	580,55 zł
	Za jaja „ „	170,— zł.
	Za bułki do śniadań dla dzieci	214,28 zł.
	Za mleko (marzec i kwiecień	409,20 zł.
	Za kawę, cukier i cykorję	65,30 zł.
	woźnym szkolnym za obsługę przy sporządzaniu śniadań	51,— zł
	razem	2290,33 zł.

Dochód za kwiecień:	4843,73 zł.
wydatki na kwiecień	2290,33 zł.
pozostałość	2553,40 zł.

(Wydatki za kwiecień wyższe z powodu urządz. „Święconego")

W maju złożyli: Sterz (Bysław) dalsze 2 zł (sprostowanie datku w miejsce uczestnictwa w balu: 5 zł. zamiast 3 zł.), Ad. Korezniewscy 12,50 zł., apt. Degórscy 10 zł., pani Apelius 15 zł., Klub szoferów Grudziądz 10 zł., panna Winkler 2,50 zł., Schramm 2,50 zł., szkoła Król. Jadwigi B 6,25 zł., sędziowie niezawodowi za posiedzenia Izby Karnej: Topczyński, Lesiński, Karaszewski, Rosiński, Jabłoński, Podwójski, Pawłowski, Brzoska, Bialik, Klimek Jabłoński, Stencel, Andrzejewski, Pufke, Brendel, Masłowski, Ruciński, Szczodrowski, Dominikowski, Czarniecki, Kotliński, W. Korzeniewski, Kujawa, Trocha, Peikert Jabłoński, Pacoszyński, Lewandowski, Marciniak, Hanczewski, Lutobarski, Wawrzyniak, W. Kulerski, Szczodrowski, Pawłowski, Żmijewski, Zieliński, Fröhlich i N. N. po 1 zł., czysty dochód z balu (wykazany w nr. 115 „Głosu Pom." i nr. 115 „Weichselpost") 442,51 zł., razem za maj 543,26 zł., a łącznie z pozostałością za kwiecień 3096,66 zł. Wszystkim ofiarodawcom imieniem głodnych dzieci „Bóg zapłać!"

Uprasza się uprzejmie o dalsze datki, by umożliwić akcję dożywianie dzieci do końca czerwca tj. do wakacji.

Za Komitet obywatelski pomocy dla głodnych dzieci:
(—) **Dr. Edmund Bernecki**

—** **MATURA.** W tutejszem Państwowem seminarjum nauczycielskiem złożyli maturę nast. pp. Kazimierz Arentowicz, Eugenjusz Brah, Eugenjusz Florczak, Leon Grzywacz, Józef Hening, Stanisław Jeliński Franciszek Konarkowski, Franciszek Preuss, Józef Przeczewski, Henryk Rumianowski. Franciszek Stankowski, Leon Szarafin, Józef Wierzbicki, Jan Zabłoński, Antoni Zasada i Stefan Żbikowski. Szczęśliwym maturzystom złożyło kolegjum profesorskie serdecznie życzenia, by byli pod każdym względem dzielnymi nauczycielami i obywatelami Państwa Polskiego. Do życzeń tych przyłącza się redakcja „Głosu Pomorskiego".

Z teatru.

Madame Pompadour.

Operetka w 3 aktach Leo Falla.

Niesamowite zdarzenia, jakie często zjawiały się na dworze francuskim, gdzie za czasów Bourbonów najrozmaitsze mniej lub więcej piękne markizy czy księżne żłobiły łożysko prądowi spraw państwowych, a za czasów „małego kaprala" pierwsza lepsza „madame sans gêne" dochodziła niezasłużonych zaszczytów, a niemal każdy żołnierz nosił w tornistrze buławę marszałka, ba! nawet księstwo udzielne — zdarzenia te, splotły legendę, jeszcze po dziś dzień ciekawą i ponętną.

P. Leo Fall, wybrał chwilę może najbardziej przykrą dla historji panowania Bourbonów, upodobał sobie czasy ekscentrycznych rządów markizy de Pompadour.

Niestety ograniczona z góry ilość wierszy w recenzji nie pozwala nam na dokładniejsze omówienie czasów i rządów — pięknej markizy. A zresztą — cóż to kogo obchodzić może. Była, przeszła, po niej nastały inne i tak ciągle w kółko. „Tempora mutantur" i z czasem role nieoficjalnych władczyń kraju, objęły różne „królowe" przedmieścia i kochanki bulwarów.

Pomysł p. Falla był szczęśliwy — niestety wykonanie nie ze wszystkiem dopisało. Po pierwsze zawiódł się na librecie. Spółka E. Welisch i R. Schanzer nie wydobyła z tematu tych wszystkich danych, jakie rzucały się wyraźnie w oczy i jakie można było doskonale wyzyskać. Zrażony tem kompozytor dorobił do tekstu muzykę zupełnie nienadzwyczajną, nudną, pozbawioną wdzięcznych melodyj i wesołości. Znamy inne dobre operetki Falla, „Madame Pompadour" jakoś mu się nie udała.

Zdolny reżyser jednak, potrafi nawet z najgorszej sztuki, uczynić przedstawienie ciekawem i miłem. Potrzebna jest do tego rutyna, pewna doza inteligencji, pomysłowość, fantazja, spryt i spostrzegawczość sceniczna, no i przedewszystkiem — współdziałanie osób, występujących w danej sztuce.

Nieraz już na tem miejscu podnosiliśmy nadzwyczajne walory reżyserskie p. Zdzitowieckiego. Umiejętnem wystawieniem operetek „Dama w gronostajach" i „Wesoła wdówka", jeszcze bardziej utwierdził nas p. Z. w przekonaniu o swoich zdolnościach reżyserskich. To też nie wiemy i dziwimy się, dlaczego wystawienie „Madame Pompadour" nie stało nawet na średnim poziomie, wyczynków reżyserskich. Kompletny brak jakichkolwiek wesołych i zręcznych fragmentów, przewlekłość i za powolny bieg akcji, szczupłość występów baletu i wogóle tańców, nasuwały wszystkim niemiłe domysły, że coś widocznie psuje się w tak dotychczas u nas sympatycznie ocenianej i widzianej operetce toruńskiej.

Cały zespół również grał jakoś niechętnie, ospale, bez najmniejszego nerwu i ambicji.

Balet, który pod znakomitem kierownictwem p. Wierzbickiego, dochodził niedawno do szczytu swego powodzenia i popularności, w ostatnich czasach występuje coraz mniej. Dlaczego? Czy strajk angielski miał jakiś związek z pp. baletmistrzami i baletnicami?

Na czoło grających wysunął się przedewszystkiem p. **Ilcewicz**. Zdolny, inteligentny i ogólnie lubiany p. I., przerzuciwszy się w tym sezonie na łono operetki (czy nie szkoda jednak talentu?), wykazuje w każdej sztuce coraz większe postępy. Nadzwyczajny słuch pozwala mu przyswoić sobie każdą, nawet najtrudniejszą melodję. Szczególnie podkreślić należy umiejętność charakteryzacji p. I.

Panie **Czerniawska** i **Leonowicz** wnosiły najwięcej życia i wesołości na scenę. P. **Zdzitowiecki** śpiewał tym razem bardzo słabo, zupełnie nie tańczył i wogóle robił wrażenie chorego czy też zmęczonego.

Kapitalną sylwetkę ministra policji dał p. **Cybulski**, który daleko lepiej czuje się w operetce, aniżeli w komedji. Król p. **Makowskiego** był trochę przeszarżowany. P. **Jejde** — jak zwykle — pełen umiaru.

Taniec meksykański (chociaż równie dobrze mógł się nazywać tańcem a la M. Tarpno), odtańczyła z wdziękiem p. **Matuszewska**.

Corps de ballet odtańczył bardzo dobrze taniec stylowy.

Bardzo miłem zjawiskiem na scenie była aktoreczka, grająca rolę Madeleine. Niestety afisz nie wymienia nazwiska.

Równie dorbze grali p. **Rozborski** (oficer) i p. ? (właściciel gospody).

Dekoracje niestaranne z wyjątkiem aktu pierwszego. P. Dymmek prowadził wzorowo chóry i orkiestrę

Monopol tytuniowy w świetle cyfr.

WEDŁUG INFORMACJI DYREKTORA MONOPOLU P. BEŁZA OSTROWSKIEGO.

Wykończony świeżo bilans monopolu tytuniowego za rok 1925 wykazuje dochód t. zw. bilansowy za rok ub. w sumie 223.798.818 zł 34 gr. z czego do Skarbu państwa wpłynęło w gotówce 182.437.677 zł. Różnica przypada na powiększenie w roku sprawozdawczym majątku instytucji w postaci wzrastających stale zapasów surowca, nowych instalacji, budynków itd. Jeżeli zestawimy podane wyżej liczby z analogicznemi cyframi za rok 1924, to okaże się, że przedsiębiorstwo rozwija się szybko, przynosząc Skarbowi coraz większe zyski. W tym bowiem roku zysk bilansowy stanowił 161.839.815 zł, do Skarbu zaś wpłynęło 133.767.932 zł.

Chcąc dać odpowiedź na pytanie, co za te dwa lata ubiegłe zarobiło państwo na monopolu tytuniowym, jako fabrykant, trzeba od sumy zysku potrącić wszystkie przypadające na przedsiębiorstwo podatki, opłaty, banderole, któreby musiał zapłacić każdy przedsiębiorca prywatny. Otóż po potrąceniu wszystkich tych kwot czysty zysk państwa jako fabrykanta wyraziłby się w sumie 32 mil. zł. W r. 1924 i 59-ciu mil. zł w r. 1925. O tyle byłby mniejszy dochód państwa, gdyby przemysł tytuniowy pozostawał w rękach prywatnych.

Dochody monopolu stale wzrastają. W r. b. wpłacono do skarbu: w styczniu 17 milj., w lutym 18 milj., w marcu 18 mil., w kwietniu 19 milj. i w maju (2 dekady) 20 milj. zł., łącznie 92 milj. za niespełna 5 miesięcy, czyli przeciętnie 18.4 milj. miesięcznie. Biorąc za podstawę tę ostatnią cyfrę nietrudno obliczyć, iż monopol tytuniowy w r. b. przeleje do Skarbu Państwa powyżej 200 milj. zł w gotówce.

Budżet państwowy na rok 1924 przewidywał z monopolu tyt. wpływów zaledwie 70 milj., czyli mniejwięcej połowę tej kwoty, jaka faktycznie została do Skarbu wpłacona. W r. ub. preliminowano już z tego źródła 162 milj. zł., ale mimo tak znacznego podskoku monopol dał więcej, wpłacając 183 mil. zł. W r. b. preliminarz opiewa na 200 milj. zł. Trzeba przypuszczać, że i tym razem zysk gotówkowy będzie wyższy.

Zapasy surowca jak już wspominaliśmy, zwiększają się systematycznie, przyczem Dyrekcja monopolu dąży usilnie do trzechletniego zapasu, który da możność znacznie polepszyć jakość wyrobów i zabezpieczyć na przyszłość jednolitość fabrykacji.

Trzeba dodać, że mimo ostrego kryzysu gospodarczego konsumcja tytuniu w kraju wcale się nie zmniejszyła. Wzrasta natomiast kosztem wyższych gatunków popyt na wyroby tańsze, szczególnie zaś machorkę, którą monopol fabrykuje w niebywałej dotąd ilości.

Informacje powyższe czerpiemy od dyrektora Monopolu tytuniowego p. Bełza Ostrowskiego.

Kronika krajowa.

— **DOOKOŁA WYSTAWY WYNALAZKÓW.** Na wystawie wynalazków, która ma się odbyć w Warszawie w dniach 12-go do 21-go czerwca w Colosseum będą miały pierwszeństwo dosyć liczne wynalazki polskie, jednocześnie zaś pragnąc pobudzić polskich wynalazców do pracy jak również zapoznać szerszą publiczność z postępami techniki i wiedzy na wy będzie czynne przez cały czas radio oraz będą organizowane liczne konkursy.

Dla uprzyjemnienia czasu zwiedzającym na terenie wystawy będzie czynne przez cały czas oraz będą organizowane liczne konkursy.

Kronika zagraniczna.

— TARG SKANDYNAWSKO - BAŁTYCKI W STOCKHOLMIE od 14 do 20 czerwca 1926 r. Podczas tegorocznego Międzynarodowego Targu w Poznaniu, był obecny przedstawiciel Targu Stockholmskiego p. Simonsson, który przygotował grunt w polskich sferach gospodarczych dla udziału Polski w Targu Stockholmskim, podkreślając specjalnie możliwość eksportu z Polski do Skandynawji.

Wzmiankowane Targi odbędą się od 14—20 czerwca 1926 roku. Czas krótki, dzielący nas od terminu otwarcia tychże nie pozwala na rozwinięcie szerszej akcji zmierzającej do odpowiedniego uwypuklenia naszej siły eksportowej na tamtejszym rynku. Przyczyniają się do tego między innemi także ostatnie wypadki polityczne.

Nie należy jednak bynajmniej lekceważyć poważnego rynku, jakim jest Skandynawja dla eksportera polskiego, który zbyt mało okazywał jak dotąd zainteresowania dla naszego północnego kierunku polityki eksportowej.

Nasz spontanicznie rozwinięty eksport węgla do krajów bałtyckich wykazał dobitnie pojemność tamtejszego rynku dla naszego towaru, a za węglem mogłyby pójść inne surowce i półfabrykaty polskie, jak: skóry, przetwory hutnictwa polskiego, pierze itp., również kilimy, artystyczne wyroby ludowe etc.

Tegoroczny Targ w Stockholmie daje sposobność przemysłowcom i kupcom polskim zapoznania się bliżej z rynkiem skandynawskim, przyczem wystawca polski korzysta z bezpłatnego transportu eksponatów z Gdańska do Stockholmu i z powrotem oraz bezpłatnego stoiska na Targu w Stockholmie, jeżeli się rozchodzi o przemysł drobny.

Prospekty i warunki szczegółowe co do Targu Skandynawsko - Bałtyckiego w Stockholmie przejrzeć można w Wydziale Zagranicznym Miejskiego Urzędu Targu Poznańskiego w Poznaniu, ul. Głogowska 42.

Znaczne odprężenie w wielkim przemyśle śląskim.

Węgiel w większej ilości idzie do Gdańska i Gdyni celem eksportu zamorskiego. Jednakże nadal daje się odczuwać brak dostatecznej ilości węglarek, pozatem porty w Gdańsku i Gdyni są już zatarasowane.

Skutkiem niskiego kursu złotego poczyna się opłacać eksport żelaza zagranicę. Organizacja jego jest w toku. Stosunkowo pomyślnie przedstawia się sprawa wywozu cynku. Idzie on w wielkich ilościach na eksport. Jednakże komplikacje w Angji osłabiły eksport cynku na rynki brytyjskie. Kontynuowany też jest eksport artykułów chemicznych. Szczególnie silnie zabiegają o rynki zagraniczne wytwórnie karbitu, jedna z nich przystąpiła nawet do międzynarodowego kartelu wytwórni karbitowych z siedzibą w Paryżu.

W handlu śląskim nadal sytuacja ciężka. Operacje odbywają się wyłącznie na zasadzie gotówkowej. Pociąga to te konsekwencje, że z jednej strony obroty są minimalne, z drugiej strony przedsiębiorstwa nie są narażone na skutki niewypłacalności, co poprzednio dotkliwie dawało się odczuwać.

W perspektywie przewrotu.

„Czas“ Krakowski omawiając ostatnie zmiany w stosunkach polskich pisze, iż wydaje się faktem niezbitym, że Marszałek Piłsudski programu finansowego niema. Tymczasem całe jego położenie zależy właśnie od tego czy zdoła on przeprowadzić jakiś racjonalny plan finansowy, zagoić rany na naszem ciele ekonomicznem, dźwignąć nasze życie gospodarcze ustabilizować walutę, zrównoważyć budżet. Polska pragnie dyktatora finansowego rozumnego, uczciwego i wykształconego.

Cóż mówią nazwiska ministrów rządu p. Bartla, a de facto p. Piłsudskiego. P. Czechowicz minister skarbu jest to niezwykle porządny, zacny, uczciwy człowiek, doskonały urzędnik, fenomenalnej pracowitości, słowem mający wszelkie kwalifikacje aby być stałym i wybornym wiceministrem. Ale p. Czechowicz nie jest wybitną indywidualnością i nie dorasta do kierowania całokształtem polityki gospodarczej zwłaszcza w tak niesłychanie trudnej chwili. To też siłą rzeczy właściwym kierownikiem polityki gospodarczej będzie minister Gliwic.

Pismo wyraża się nadzwyczaj pochlebnie o zdolnościach i kwalifikacjach ministra P. i H. i uważa jego program wyrażony w rozmowie z korespondentem „New-York Times“ za logiczny, jednakże wszystko zależy czy dyktator przychyli się do rad swego ministra. Trze[illegible] mieć nadzieję, że p. Gliwic będzie Marszałkowi [illegible] kiemu podsuwał jedynie projekty, mogące rzecz[illegible] ocalić nas od nędzy i ruiny, i że Marszałek te p[illegible] przeforsuje.

Łódź uzyskała bezpośrednią komunikację towarową z Rosją sowiecką.

Wprowadzenie tej komunikacji stwarza możliwość wysyłania towarów z Polski do Rosji i odwrotnie, za bezpośrednimi listami przewozowymi, na całkowitą odległość przewozu bez reekspedycji na stacjach granicznych na warunkach dostosowanych w innych komunikacjach Polski z zagranicą.

Dalsze prace międzynarodowej konferencji handlowej.

Londyn, 27. 5. Komisje międzynarodowej parlamentarnej konferencji handlowej prowadziły dyskusję nad sprawą międzynarodowego przelewu kapitałów oraz zastanawiały się nad zniesieniem ograniczeń w handlu wywozowym. Uchwalono rezolucję, kładącą nacisk na fakt, iż równowaga wymiany będzie mogła istnieć dopiero wtedy, gdy całkowita swoboda wymiany kapitałów zostanie przywrócona. Druga rezolucja domaga się energicznie zniesienia ograniczeń wywozu celem przywrócenia warunków normalnych w handlu międzynarodowym.

Giełda pieniężna.

Warszawa, 28 maja.

WALUTY.

	Tranzakcje	Sprzedaż	Kupno
Dol. St. Zjedn.	11,00	11,02½	10,97½

DEWIZY.

Dolary Stanów Zjed.	10.97$_{50}$
Floreny holenderskie	441.85
Franki belgijskie	—
Franki francuskie	36.11
Franki szwajcarskie	212.87
Funty angielskie	53.48
Korony austrjackie	155.42
Korony czeskie	32.57

Złoty w dniu 28 maja 1926 r.

Gdańsk złoty 45.19 — 45.31, przekaz na Warszawę 44.64 — 44.76, Berlin złoty 36.56 — 36.94 przekaz na Warszawę Poznań lub Katowice 36.40 — 36.60, Czerniowce przekaz na Warszawę 23.50, Bukareszt przekaz na Warszawę 24,00, Ryga przekaz na Warszawę 56. Zurych przekaz na Warszawę 46.00, Londyn przekaz na Warszawę 50.00, N.-Jork przekaz na Warszawę 9.00 Budapeszt złoty 6150 — 6150, Praga złoty 291 — 294, przekaz na Warszawę 279½ — 285½, Wiedeń złoty 61.20 — 62.20, przekaz na Warszawę 61.30 — 61.80.

Ostatnie kursa telefonem.

Warszawa, 29. 5. — godz. 9-ta. — Nieurzędowo notowano dolar 11.60 zł., gulden 2.18—2.19 zł.

Giełda towarowa.

ZIEMIOPŁODY,

POZNAŃ, 28. 5. Urz. not. za 100 kg. fr. stacja załadowania ładunki wagonowe, dostawa natychmiastowa. Żyto 35—36, pszenica 55.50—57.50, jęczmień brow. 34—36, owies 38 — 40, mąka żytnia 65 proc. łącznie z workiem Standardowa 53,75, 70 proc. 52.25, pszenna 65 proc. 82.50 —85.50, otręby żytnie 28—29, ziemniaki jadalne 4.30, fabr. 4.00. Usposobienie niejednolite.

WILNO, 28. 5. Notowania w detalu za 1 kg. Pszenica 0.40—0.45, żyto 0.37—0.40, jęczmień 0.37—0.40, owies 0.40—0.42 (dobr. gat.), 0.37—0.39 (średn. gat.), gryka 0.38 —0.40, groch polny biały 0.55—0.60, otręby pszenna 0.30 —0.32, żytnie 0.26—0.29.

WARSZAWA, 28. 5. Notowania na Giełdzie Zbożowo-Towarowej za 100 kg. franco stacja Warszawa. Usposobienie wyczekujące. Transakcji nie było. Cena orjentacyjna pszenicy od 58 do 60 zł.

GRUDZIĄDZ, 28. 5. Rolnik Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa notuje za 100 kg. loco stacja załad.: Żyto 37—38, pszenicę 55—58, jęczmień brow. 33—35, owies 38—40. Na rynku zbożowym, podaż minimalna, płacono za 100 kg. loco magazyny Grudziądz: żyto 37—38, pszenicy 55.50—58.50, jęczmień brow. 33—35, owies 38—40. Tendencja stała.

GDAŃSK, 28. 5. Notowania nieurz. ziemiopłodów: Pszenica 13.75 żyto 8.75—9.30, jęczmień pastewny 8.50—8.75, browarowy 8.75—9.10, owies 8.75—9.60 groch drobny 10—12.50, Victoria 15.20, ospa żytnia 6.75—6.85, pszenna 6.85. Mąka bez zmiany.

Listy poznańskie.

Cenzura prewencyjna w Poznaniu. — „Niech żyje Polska“, hasłem antypaństwowem. — Cenzura rosyjska też nie pozwoliłaby na nie. — Zamiast cenzury . . . konfiskaty. — Kina znów otwarły swe podwoje . . . Jubileusz A. Dworzaczka. — „Żywila“.

Poznań, 25 maja.

Cenzura prewencyjna została zniesiona z rozporządzenia p. wojewody z dniem 24 bm. Ustała więc jakaś plątanina biurokratyczno-formalistyczna, w której jak się zdaje, nikt nie wiedział, o co właściwie chodzi, co należy wykreślać, a co puszczać, — słowem, po co właściwie i z jakim zakresem działania instytucja ta istnieje?

Więc np., zaraz po wprowadzeniu obowiązku uprzedniego meldowania w biurze policji każdego druku, cenzura z dodatku nadzwyczajnego „Gazety Powszechnej“ wykreśla przedewszystkiem hasło końcowe: „Niech żyje Polska“, co świadczy już o nadzwyczaj daleko idącem zamieszaniu pojęć panów cenzorów, nie zdających sobie sprawy z tego, że przecież w chwilach największego nawet zametu, okrzyk, wzniesiony na cześć państwa, może i powinien być uważanym li tylko za dowód najzupełniejszego lojalizmu . . .

Zaraz po zniesieniu cenzury, pisma miejscowe, rzecz prosta, inaczej przemówiły, aczkolwiek i przedtem można było napisać wszystko, co się chciało. Ale . . . przemówiły i władze administracyjne, konfiskując w dniu 27 bm. trzy gazety prawicowe, a mianowicie: „Dziennik Poznański“, „Kurjer Poznański“ i „Gazetę Powszechną“ za wydrukowanie odezwy „Komitetu Obrony Państwa“, domagającej się odbycia Zgromadzenia Narodowego poza Warszawą, gdyż w stolicy niemożliwem jest zachowanie pełnej swobody w wystawianiu kandydatur, jej omawianiu i przeprowadzeniu wyborów.

Ale dość już o polityce . . . Przejdźmy do sztuki . . .

Zacznijmy od tego, co dziś najbardziej sztukę imituje, t. j. od kin. Zatarg tedy z magistratem zakończył się. Przebieg był taki: Magistrat pobierał 75% od dochodu brutto, co, jakoby doprowadzało przedsiębiorstwa kinematograficzne do ruiny. Domagano się zniżki i zwyczajem utartym, ogłoszono strajk, czyli: zawieszono widowiska. Walka była jednak mocno nierówna.

Magistrat, tracił co prawda wiele, nawet bardzo wiele w podatkach, jakie dotychczas zbierał, ale ostatecznie nie zbankrutował. Imprezy zaś kinowe ostatkami goniły (o ile nie posiadały większych zasobów. Magistrat zaproponował obniżenie podatku do 60% na co początkowo nie zgodziły się, ale prędko zmieniły zdanie i już od kilku dni „teatry“ te funkcjonują [illegible] zwyczaj.

[illegible] magistrat wszedł jednak na drogę ustępstw, byłoby bardzo do życzenia, aby przy tej sposobności postarał się i o wywieranie pewnych wpływów na repertuar filmowy, oparty przeważnie na dwóch pierwiastkach, a mianowicie: pornografji i kryminalistyce. Kokota, zdrady małżeńskie, uwodzenie, nagości, oszustwa, morderstwa, włamania etc., etc. to w ogromnej większości obrazów wyświetlanych, temat zasadniczy.

Byłoby np. bardzo poważnym krokiem w kierunku uzdrowotnienia stosunków kinowych, jeśliby magistrat jeszcze bardziej np., do 40% obniżył podatek, ale tylko dla kin, które zgodzą się poddać swe obrazy cenzurze uprzedniej, złożonej z przedstawicieli społeczeństwa i gwarantującej tym sposobem zdrowy pokarm duchowy dla najszerszych warstw. Zdaje się że tego rodzaju postawienie sprawy nie napotkałoby na żadne specjalne trudności.

Właśnie w dniu wybuchu buntu warszawskiego wypadł jubileusz zasłużonego działacza na polu muzycznem i śpiewackiem, dyrektora chórów opery poznańskiej, p. Alojzego Dworczaczka. Na dzień ten wystawiono po raz pierwszy wogóle operę, kompozycji Jubilata, p. t. „Żywila“. Treść osnuta na legendzie Mickiewicza ilustrowana jest muzyką nadzwyczajnie melodyjną, której zwolennicy modernistycznych dyssonansów na ogół nie uznają i uważają ją za przebrzmiałą, — za „staroświecczyznę“, winną spoczywać gdzieś na dnie wyszłych z obiegu rupieci. A jednak piękna melodja ostatecznie wszystko zwycięża i przeżyje wszelkie modernistyczne absurdy i pomysły tak samo, jak i malarstwo w znacznej już części wyzbyło i wyzbywa się owych pseudo-artystycznych „wyzwalań się z powijaków konwenansu“, etc. Przy ogromnej śpiewności najmniejszych nawet ustępów, przy żywem tempie, zarówno w muzyce, jak i w akcji scenicznej, „Żywila“ może rachować na znaczne powodzenie, tem bardziej, że jest utworem oryginalnym, bez żadnego posiłkowania się motywami kompozytorów innych. Artyści, występujący w tej operze dużej wartości muzycznej, wywiązali się z zadania jaknajlepiej, a zwłaszcza pp. Fedyczkowska w roli tytułowej, Fontanówna, Lenczewska, Perkowicz, Urbanowicz, etc.

P. Dworzaczek, Czech z urodzenia i początkowych nauk, przybył do Polski w 12 roku życia i tak zżył się z nią, że Polskę uważa za swą drugą Ojczyznę. Tu ukończył konserwatorjum muzyczne warszawskie, poczem pracował kolejno w orkiestrze opery warszawskiej, potem długie lata w Łodzi, jako dyrektor „Lutni“ i organizator życia muzycznego polskiego, a wreszcie, po kilkoletniej przymusowej tułaczce po Rosji w czasie wojny, osiadł w Poznaniu, gdzie z ogromnym sukcesem prowadzi chóry operowe. Szczere, serdeczne owacje, jakie mu zgotowano w czasie premjery jego utworu, jako w dzień 35-lecia pracy zawodowej, mnóstwo kwiatów i ogromna liczba gratulacyj były nagrodą cichej, ale bardzo pożytecznej pracy syna Czech, który jaknajściślej z Polską się zespolił.

Vir.

Konieczność „wzajemności“ polskiej.

FAŁSZE P. BERGERA O POŁOŻENIU SZKOLNICTWA POLSKIEGO NA ŚLĄSKU OPOLSKIM.

W ubiegłą sobotę odbył się w Berlinie zjazd organizacji „Vereinigte Verbände Heimattreuer Oberschlesier“. W zjeździe brali udział przedstawiciele licznych innych organizacji, oraz przedstawiciele rządu.

Specjalne światło na charakter zjazdu rzucała obecność przedstawiciela „Heimatbundu Deutscher in Bromberg“, a więc Niemców z Polski, oraz przedstawicieli Niemców zagranicznych.

Wśród licznych wygłoszonych mów na szczególną uwagę zasługuje przemówienie wiceprezydenta rejencji opolskiej p. Bergera, który mówił o polityce mniejszościowej Prus.

Treść mowy p. Bergera, obliczonej widocznie na zatuszowanie panującego na Śląsku Opolskim systemu upośledzenia i germanizacji brzmiała następująco: „Polska mniejszość w Prusach posiada wszystkie prawa wolnościowe. Przygotowanie obecnych praw dla mniejszości leżało w zamiarze rządu pruskiego już od r. 1918. Przedwojenny wzrost polskości na Śląsku Opolskim cofa się. Równe obchodzenie się, równe prawa, równe zabezpieczenie, równa ochrona języka, życia i wolności, to są najwyższe zasady prawa mniejszościowego, które stosują Niemcy. W polityce mniejszościowej szczególnie ważną jest sprawa szkoły. Polskich szkół średnich i wyższych niema na Śląsku Opolskim. Polscy rodzice życzą sobie nauki języka niemieckiego i polskiego. Nie życzą sobie jednak szkół mniejszościowych. Przywódcami ruchu polskiego na Śląsku Opolskim nie są Górnoślązacy. Polska dotychczas nie stosuje wzajemności. To też tem głośniej trzeba się domagać, ażeby Polska nareszcie wypełniła to, co Niemcy od dawna spełniły“.

„Oby powyższego żądania — dodaje „Dziennik Berliński“ od siebie — nie potrzebował żałować p. Berger. Gdy bowiem Polska zabierze się do zastosowania wzajmności tego, co istnieje na Śląsku Opolskim, to szkolnictwo niemieckie w Województwie Śląskiem będzi takim samym obrazem nędzy i rozpaczy, jak szkolnictwo polskie na Śląsku Opolskim.

Wymknęły się p. Bergerowi nieopatrzne dla interesów niemczyzny słowa, które wypadnie nam podkreślić często z naciskiem: „Trzeba się domagać, aby Polska wreszcie wypełniła to, co Niemcy od dawna spełniły“.

Tak, trzebaby Niemców w Polsce poddać takiej tresurze polonizacyjnej i takiemu uciskowi gospodarczemu, jakim to metodom podlegają Polacy w Niemczech, a wówczas p. Berger i jemu podobni przestana sypać w oczy piaskiem frazesów o „prawach wolności“, z jakich rzekomo korzystają Polacy w Niemczech.

Właśnie coraz bardziej uwydatnia się potrzeba „wzajemności“ ze strony Polski.

Zdaje się, że dopiero wówczas Niemcy zaczną poważnie zastanawiać się nad koniecznością zmiany dotychczasowego systemu upośledzenia i germanizacji, stosowanego wobec mniejszości polskiej“.

WYBUCH NA OKRĘCIE.

Londyn, 27. 5. U wybrzeży Gujany anielskiej, na parowcu „Essequibo“, nastąpiła eksplozja, skutkiem której 7 osób zostało zabitych a 30 rannych.

W ANGLJI GORĄCO JAK WE FRANCJI.

Londyn, 27. 5. Podobnie jak we Francji, panuje w południowej Anglji niezwykły upał. Temperatura wynosiła dziś 78 stopni Fahrenheita w cieniu.

LEVCADIO HAERN.

Dyplomacja.

Egzekucja miała się odbyć w ogrodzie jasziki *), wobec czego przyprowadzono tu delinkwenta i kazano mu uklęknąć na miejscu, wysypanem piaskiem i przeciętem przez tobi-issi, albo też stopnie takie, jak je dziś jeszcze możecie ujrzeć w tak zwanym „pejzażowym ogrodzie“ japońskim. Ręce jego związane były na plecach. Dworzanie przynieśli wodę w kubłach i pełne żwiru worki na ryż. Temi workami obstawiono klęczącego tak, że nie mógł się ruszyć. Przyszedł pan i przyglądał się przygotowaniom. Uznał je za zadowalniające i nie robił żadnego zarzutu.

Naraz skazaniec krzyknął w jego stronę:

— Czcigodny panie, występku, który popełniłem, nie dopuściłem się rozmyślnie. Winą była tu tylko moja wielka głupota. Urodziłem się głupcem wskutek mej Karmy **), wobec czego nie mogłem uniknąć omyłek. Jednakże zabić człowieka za to tylko, że był głupi, jest grzechem, za który musi przyjść kara. Wiedźcież tedy, że jeżeli mnię zabijecie, zostanę z pewnością pomszczony — ponieważ wy sami budzicie we mnie pragnienie zemsty. Zło za zło . . .

Jeżeli ktoś ma być zabity w stanie silnego uczucia zemsty, duch jego może mieć siłę zemszczenia się na zabójcy.

Samurai wiedział o tem.

Dlatego odpowiedział bardzo uprzejmie, niemal pieszczotliwie.

— Musimy pozwolić wam straszyć nas, ile wam się tylko zechce — po śmierci. Trudno jednakże uwierzyć, abyście istotnie mogli urzeczywistnić to, co zamierzacie. Czy nie chcielibyście spróbować dać nam jakiś dowód swego wielkiego postanowienia — po ucięciu wam głowy?

— Stanowczo dam — odpowiedział skazaniec.

— Doskonale! — rzekł Samurai, dobywając swej długiej szabli — w tej chwili was zetnę. Naprzeciw was znajduje się stopień. Spróbujcie go ugryźć, kiedy wam utnę głowę. Jeśli wasz rozgniewany duch potrafi wam do tego dopomóc, niektórzy z nas może się zlękną . . . Czy spróbujecie ugryźć kamień?

— Ugryzę! — wykrzyknął człowiek w wielkim gniewie. Ugryzę z pewnością. Ugryzę. —

Błysk, świst szabli, głuche uderzenie: skrępowane ciało pochyliło się nad workami ze żwirem, dwie strugi krwi trysnęły z karku, a głowa potoczyła się po piasku. Toczyła się ciężko ku stopniowi, a potem, skoczywszy naraz, chwyciła się zębami jego górnego brzegu, rozpaczliwie wisiała tak przez chwilę, aż opadła bezsilna.

Nikt nie odezwał się ani słowem, ale dworzanie ze zgrozą przyglądali się swemu panu. On jednak zupełnie nie był tem zmieszany. Podał tylko szablę najbliższemu słudze, który wodą z drewnianego wiadra oblał kilkakrotnie klingę od rękojeści aż po ostrze, a potem kilkakrotnie wytarł ją starannie arkuszami miękkiego papieru. I tak skończyła się ceremonialna treść historji.

Od tego czasu przez kilka miesięcy dworzanie i służba żyli w bezustannym strachu najazdu ducha. Nikt z nich nie wątpił, że obiecana zemsta nadejść musi, zaś nieustająca trwoga powodowała, że słyszeli i widzieli więcej niż było. Zaczęli się bać świstu wiatru w bambusowych krzakach, a nawet migania cieniów w ogrodzie. Wreszcie, naradziwszy się wspólnie, postanowili poprosić swego pana, aby dla uspokojenia mściwego ducha, zamówił żałobne nabożeństwo.

— To zupełnie zbyteczne — odpowiedział Samurai, kiedy najwyższy dworzanin przyszedł mu to zameldować — nie przeczę, że pragnienie zemsty człowieka umierającego może słusznie dać podstawy do obaw, w tym wypadku jednakże niema się czego lękać.

Dworzanin spojrzał na swego pana pytająco, lecz nie śmiał spytać o wyjaśnienie.

— O, przyczyna jest zupełnie prosta! — oświadczył Samurai, odgadując jego wątpliwości.

— Niebezpieczne mogło być tylko ostatnie postanowienie tego draba, zaś ja, zażądawszy, aby mi dał jakiś znak, odwiodłem jego myśl od pragnienia zemsty. Umarł z niezłomnem postanowieniem, że ugryzie kamienny stopień. Tego dokonał, lecz nic więcej zrobić nie może. O wszystkiem innem musiał zapomnieć . . . wobec tego możecie spać spokojnie.

I istotnie, zcięty nikogo nie niepokoił.

Nie stało się nic.

*) Willi.
**) Przeznaczenie.

Natychmiast po wyborze Prezydenta

udasz się do administracji „Głosu Pomorskiego“ i odnowisz przedpłatę na czerwiec.

—** **ŚWIĘTO 18 PUŁKU UŁANÓW POMORSKICH.** W związku z przypadającym w dniu dzisiejszym świętem pułkowem 18 pułku ułanów Pomorskich, dnia 28-go bm. odbyły się:

O godzine 9-tej rano w kościele garnizonowym msza żałobna za poległych w bojach 1919—1920 roku oficerów i szeregowych pułku, po której w koszarach na Cytadeli porucznik Gilewicz wygłosił do wszystkich ułanów krótkie przemówienie o historji i tradycji pułku.

O godzinie 10-tej doroczne zebranie Koła Oficerów Rezerwy Ułanów Pomorskich.

Popołudniu na pułkowym placu ćwiczeń zawody sportowe i lekkoatletyczne ułanów, którzy w różnych ćwiczeniach, a w szczególności w brawurowej jeździe i woltyżerce mieli możność wykazania rezultatów swej niedługiej, lecz owocnej pracy.

W dniu dzisiejszym, jako w dniu właściwego święta, odbędzie się uroczysta msza św. w kościele garnizonowym o godzinie 11,30, następnie w koszarach na Cytadeli obiad żołnierski — a popołudniu o godzinie 15,30 konkursy hippiczne oficerów i zawody konne podoficerów na placu za Cytadelą.

Jutro w niedzielę, o godzinie 15-tej na tym samym placu — dalszy ciąg konkursów i zawodów konnych.

—** **KOMUNIKAT POM. TOW. OP. NAD DZIEĆMI.** Prosimy poszczególne osoby, dyrektorów fabryk, prezesów Towarzystw, które otrzymały listy składkowe na cele kolonji leczniczej w Gdyni o zwrot list wraz z datkami do dnia 1-go czerwca do naszego biura Pom. Tow. Opieki nad Dziećmi oddział w Grudziądzu, Kościelna 15, od 11—1 w południe lub przez pocztę. Zarząd.

—** **PODZIĘKOWANIE.** Składam serdeczne podziękowanie wszystkim, którzy ułatwili nam zorganizowanie kwesty ulicznej na wysyłkę dzieci biednych do Gdyni. Zbiórka przyniosła czystego dochodu 408 zł. 21 gr.

Dziękuję p. apt. Stenclowi, p. K. Wolskiemu, p. Szymkowi i p. Paczkowskiemu za bezinteresowne wypożyczenie koni. Zespołowi Teatru Miejskiego za kwestę uliczną w kostjumach, V. Drużynie Harcerskiej i wszystkim niestrudzonym pp. Kwestarkom. W szczególności pp. nauczycielkom gimnazjum żeńskiego: p. Floch, p. Kisielewskiej, p. Tramplerównej. Ks. Blericq'owi i ks. Klunderowi za zorganizowanie kwesty na przedmieściach.

(—) **Helena Kunertowa.**
Przewodnicząca Pomorskiego Tow. Opieki nad Dziećmi
Oddział w Grudziądzu.

—** **UROCZYSTY WIECZÓR** ku uczczeniu Królowej Korony Polskiej, przygotowywany staraniem Towarzystwa Czytelni dla Kobiet, odbędzie się nieodwołalnie w niedzielę o godzinie 8-mej wieczorem w auli gimnazjum matematyczno-przyrodniczego.

—** **JUBILEUSZ STRAŻY POŻARNEJ ODŁOŻONY.** Uroczysty obchód jubileuszu grudziądzkiej Straży Pożarnej, jaki miał się odbyć w czerwcu, został odłożony.

—** **CO BĘDZIE Z TEATREM?** Oto pytanie, które dręczy, niemal każdego obywatela naszego miasta, tembardziej, że sezon obecny ma się ku końcowi — a ogół nic jeszcze nie wie, co będzie w przyszłym sezonie. Jak się dowiadujemy, do magistratu wpłynęła bardzo poważna oferta na prowadzenie teatru. Propozycję złożył jeden z najbardziej doświadczonych, a przytem szczęśliwych dyrektorów teatru, którego wysokie zalety adminstracyjne, reżyserskie i literackie, stanowią najlepszą rękojmię dla powodzenia teatru. Nie zapominać przytem należy że składający propozycję posiada najlepszy w Polsce zbiór garderoby scenicznej, mogącej wystarczyć do wszelkiego rodzaju sztuk nawet największemu zespołowi.

To też' — naszem zdaniem — magistrat powinien bezwzględnie natychmiast propozycję tę przyjąć i nie bawić się — jak to dotychczas niestety bywało — w długie i niepotrzebne rozhowory, obmyślania itp. stratę czasu.

—** **ZAWODY W PIŁKĘ NOŻNĄ.** Jutro, o godzinie 3-ej popołudniu, na boisku K. S. Olimpja przy ul. Wiktorjusza, odbędą się zawody w piłkę nożną pomiędzy Olimpją I. i Harcerskim Klubem Sportowym. Zawody odbywają się jako impreza Tygodnia Czerwonego Krzyża. Nie wątpimy, że wszyscy, którym cele Czerwonego Krzyża nie są obce, jak i ci, którzy zaliczają się do sympatyków obydwu drużyn, pospieszą tłumnie na boisko Olimpji.

Ruch towarzystw.

—(rt) **Miesięczne zebranie Konferencji Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo** przy kościele św. Krzyża (Chełmińskie Przedmieście) odbędzie się w piątek, dnia 28-go maja br. o godzinie 5,30 popołudniu w szkole im. Królowej Jadwigi przy ulicy Rzezalnianej. O liczne przybycie członków uprzejmie prosi (6925) Zarząd.

—(rt) **Miesięczne zebranie Konferencji Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo przy Farze** odbędzie się w piątek, dnia 28-go bm. o godzinie 5-tej popołudniu w sali parafjalnej. O liczny udział członkiń uprasza uprzejmie (6912) **Zarząd.**

—(rt) **Wszystkich członków Komitetu** i Szanowne grono nauczycielskie proszę uprzejmie o łaskawe przybycie na zebranie do sali posiedzeń w ratuszu I. w sobotę, dnia 29 bm. o godzinie 5-tej popołudniu, dla omówienia kwesty w Tygodniu Czerwonego Krzyża. (6934)

Za Zarząd T. C. K.: (—) **Marja Żyborska.**

—(rt) **Zebranie miesięczne Narodowej Organizacji Kobiet odbędzie się dzisiaj, w piątek, dnia 28-go bm. o godzinie 7,30 w auli Gimnazjum Klasycznego z następującym porządkiem obrad: 1. Zagajenie z rzutem oka na chwilę obecną; 2. Odczytanie protokółu z ostatniego zebrania; 3. Sprawozdanie z ubiegłego miesiąca; 4. Referat p. Rudowskiej „Kobieta wobec prawodawstwa polskiego“; 5. Sprawozdanie p. Stryjewskiej z pielgrzymki delegatek do Częstochowy; 6. Wolne głosy. O liczny udział członkiń oraz sympatyczek uprasza** (6937) **Zarząd.**

—(rt) **Msza św. do Ducha Św.** na uproszenie szczęśliwych wyborów odbędzie się w Farze o godz. 8-mej w poniedziałek, dnia 31-go maja br.

N. O. K., Czytelnia dla Kobiet, Tow. św. Wincentego a Paulo, Polski Czerwony Krzyż.

—(rt) **Zebranie Związku Pracowników Umysłowych Z. Z. P. filji Grudziądz** odbędzie się dnia 1-go czerwca br. o godzinie 7-mej w sali Bazaru, przy ulicy Moniuszki 8, na które się członków i sympatyków uprzejmie zaprasza **Zarząd.**

—(rt) **Miesięczne zebranie Powiatowego Koła Związku inwalidów Wojennych R. P. w Grudziądzu** odbędzie się w środę, dnia 2-go czerwca o godzinie 7-mej wieczorem w sali „Bazaru“ przy ulicy Moniuszki.

Zarząd:
(—) **Wysocki**, sekretarz. (—) **Maćkowski**, przewodn.

—(rt) **Towarzystwo Czytelni dla Kobiet** urządza w niedzielę, dnia 30-go bm. o godzinie 8-mej wieczorem w auli gimnazjum matem. - przyrodn., przy ulicy Sienkiewicza **uroczysty wieczór ku uczczeniu Królowej Korony Polskiej**, na który Czcicielki i Czcicieli Marji jaknajserdeczniej zapraszamy. Osobnych zaproszeń się nie wysyła. Wstęp bezpłatny. Jedynie datki dobrowolne pobierać się będzie na ołtarz, który Towarzystwo ubiera z okazji uroczystości Bożego Ciała. **Zarząd.**

OBOZY LETNIE P. W. DLA MŁODZIEŻY POZASZKOLNEJ.

D. O. K. VIII. organizuje w roku bieżącym Obóz letni przysposobienia wojskow. **dla młodzieży pozaszkolnej** w czasię od dnia 19. V. do dnia 31 lipca br. na wybrzeżu morza na Helu.

Przejazd uczestników obozów do obozu i z powrotem, jak również umundurowanie i wyżywienie w obozie — **bezpłatne.**

Warunki przyjęcia do Obozu P. W.: 1) Wiek od 16 do 19 lat; 2) Przynależność do jednego z towarzystw uprawnionych przez M. S. Wojsk. do prowadzenia pracy P. W.; 3) Przychylna opinja oficera instrukcyjnego odnośnie strony moralnej i fizycznej; 4) Wojskowe świadectwo lekarskie, stwierdzające zupełną zdolność do ćwiczeń fizycznych i życia obozowego. (Kategorja A.); 5) Podpisanie deklaracji wypełnionej według załączonego wzoru przez kandydata i rodziców wzgl. opiekunów.

Prośby o przyjęcie do Obozu letniego P. W. należy kierować wprost do D. O. K. VIII. Oddziału Wyszkolenia w Toruniu.

Termin zgłoszeń upływa dnia 9-go czerwca br.

Kandydaci, których podania zostaną uwzględnione otrzymają **powołanie** wraz z rozkazem wyjazdu, uprawniającym ich do nabycia wojskowych biletów na przejazd do Obozu, gdzie koszty podróży zostaną zwrócone.

DEKLARACJA.

1. Ja niżej podpisany proszę o przyjęcie mnie do Obozu letniego Przysp. Wojsk. D. O. K. VIII.

2. Zobowiązuję w razie przyjęcia mnie a) poddać się regulaminowi obozu, b) przybyć punktualnie do obozu i pozostać do chwili ukończenia kursu, c) przywieźć ze sobą następujące rzeczy: 2 zmiany bielizny, spodeńki kąpielowe, przybory do mycia, czesania, czyszczenia obuwia, kubek, nóż, widelec i łyżkę.

3. W razie niedotrzymania powyższych zobowiązań ponoszę koszta, wynikłe z tego dla Skarbu Państwa.

. . . ., dnia . . . . 1926 r.

Podpis rodziców wzgl. opiekuna Podpis kandydata.

(Na odwrotnej stronie deklaracji).

1. Nazwisko, 2. imię, 3. Data i miejsce urodzenia, 4. miejsce stałego zamieszkania, 5. wyznanie, 6. wykształcenie, 7. zawód, 8. jakiego Stowarzyszenia jest członkiem, 9. Jaką pełni funkcję, 10. wzrost, 11. miara obuwia.

Polecenie Władz Organizacji P. W.; Zaświadczenie lekarza wojskowego odnośnie przydatności: Opinja oficera instrukcyjnego.

Z Pomorza.

—** **GRUPA - PLAC**, pow. świecki. (Z życia włoski). Wśród przepięknej zieleni najrozmaitszych drzew, cicho i spokojnie leży o kilka kilometrów od Grudziądza oddaloną Grupa-Plac. Ciszę tę przenika obok położony obóz wojskowy, w którem to życie wojskowe wre w całej pełni. Tu znów zawitał powróciwszy z pod Warszawy on, który sztandaru swego nie splamia, który od początku zorganizowania się miał na celu wyłączne hasło „Honor i Ojczyzna“ — 64 p. p. — grudziądzki. Z dumą dziś spogląda na sztandar jego ten, który w szeregach jego służbę żołnierską spełniał. Po wszystkich częściach ogromnego placu ćwiczeń widać oddziały ćwiczące.

Po całodziennej służbie o godzinie 6-ej popol. przy dźwiękach orkiestry pułkowej, zbierają się na zielonej plaży tuż obok baraków nasi żołnierze, gdzie odbywa się koncert. Zapominają oni tam o dziennych troskach służbowych, bawiąc się wspólnie humorem. Wieczorem odwiedzają żołnierze niektóre restauracje, bądź to p. Niedzielskiego, Zaremby, Rzepińskiego, Maciejewskiego i Lemańskiego, czytając nadeszłe dzienniki. Również daje się zauważyć narazie nieliczny napływ letników, dla spędzenia wywczasów.

Okolica Grupy, to pełne życie wiejskie, gdzie rolnikowi uśmiecha się dodatni stan zasiewów zadowalniając go tem najbardziej.

—** **GDAŃSK. (Ingres biskupa).** Ingres biskupa gdańskiego odbędzie się 1-go czerwca br. o godzinie 10-ej rano w oliwskim kościele katedralnym. Ceremonjał rozpocznie się już o godzinie 10,30. Biskup gdański O'Rurkę **wyjeżdża do Oliwy w dniu jutrzejszym.**

Z całej Polski.

—* **TRZEMESZNO. (Egzamin dojrzałości w Męskiem Państwowem Gimnazjum Klasycznem).** Dnia 19 i 20 bm. odbył się pod przewodnictwem p. radcy Węckowskiego z Poznania ustny egzamin dojrzałości, który złożyli następujący uczniowie: Dygas Józef, Fengler Roman, Fientowicz Stefan, Gołężewski Marjan, Gierszewski Stanisław, Kitzmann Leon, Kowalski Stanisław, Łukomski Janusz, Maciejewski Bogdan, Majewski Jan, Molenda Antoni, Owczarzak Stanisław, Roeske Antoni, Sierszyński Władysław, Strzyżewski Jacek, Malkowiak Marjan, Margós Adam, Ziółkowski Zenon.

—** **ŁÓDŹ. (Strzelcy rzucają granaty na policję.)** W czasie ostatnich wypadków majowych, łódzki „Strzelec“ oddał do dyspozycji 28 pułku strz. kaniowskich swój batalion.

Strzelcy zostali skoszarowani, obdzieleni karabinami i amunicją, otrzymali również i granaty ręczne.

Po dniach przełomu „Strzelec“ został zdemobilizowany i broń mu została rzekomo odebrana. Jednakowoż jednostki nieodpowiedzialne, jakich pełno było pośród „Strzelca“, jednostki, jak się okazało zbrodnicze, dużą ilość broni i granatów zdołały u siebie zatrzymać. Dziś Łódź zbiera żniwo swych uzbrojonych opryszków.

Jeden ze „Strzelców“ Kazimierz Kautz (zamieszkały przy ulicy Wólczańskiej 64) wywołał awanturę z matką, a gdy na odgłos wrzasków i bijatyki nadbiegli sąsiedzi, zbir rzucił granat ręczny na policję i interwenjujących sąsiadów. Na szczęście, posterunkowy i sąsiedzi zdołali ujść przed wybuchem, który zniszczył schody i załamał mur domu.

Drugi, analogiczny wypadek, zdarzył się na rynku, gdzie awanturującego się Artura Krawca chciał aresztować policjant. Krawiec rzucił granat ręczny na policjanta i publiczność. Sekundy przed wybuchem umożliwiły ucieczkę tak opryszkowi, jak i policjantom i publiczności. Szczęśliwie i w tym wypadku obeszło się bez ofiar.

Są to widoczne skutki uzbrojenia band, nad któremi nie mają odpowiedniego nadzoru właściwe czynniki, jak również wpływu na nich ich dowództwa.

—* **KRAKÓW. (Poazr gmachu Migstratu).** Dnia 26-go bm. o godzinie 5.12 rano wybuchł pożar w gmachu Magistratu, który ogarnął wyższe piętra i dach. Po zaciętej akcji ratunkowej, w której wziął udział cały korpus straży ogniowej pożar o godzinie 9-tej został prawie opanowany. Spłonął dach i 2-gie piętro pałacu Wielopolskich, w którym mieści się Magistrat, tak, że woda przecieka przez zetlałe podłogi 2-go piętra na pierwsze. Spłonęła również sala posiedzeń Rady Miejskiej z galerją obrazów prezydentów. Powodem jest rzekomo krótkie spięcie. Ostatni pożar miał miejsce przed 70 laty. Szkody, wyrządzone pożarem są bardzo znaczne.

PAT-iczna podaje: Dnia 26-go bm. w godzinach porannych w gmachu Magistratu krakowskiego wybuchł groźny pożar, który objął część 2-go piętra od ulicy Grodzkiej, gdzie mieści się sala Rady m. Krakowa wraz z salonami klubowemi. O godzinie 5,10 rano, gdy na miejsce przybyła straż ogniowa, sala Rady Miejskiej przedstawiała jedno morze płomieni. Pożar objął też strych nad salą Rady Miejskiej, tak, że cały artystyczny i wspaniały strop nad salą runął wraz z belkowaniem. Pastwą płomieni padły również wszystkie portrety i obrazy na pierwszem piętrze. Najbardziej uległ zniszczeniu salon prezydenta miasta wraz z przyległemi pokojami. Przyczyny pożaru dotychczas nie ustalono. Według wszelkiego prawdopodobieństwa pożar mógł powstać od krótkiego spięcia. Szkody nieustalone, dochodzą jednak do setek tysięcy złotych. Cały budynek był ubezpieczony w Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń. Akcja ratownicza, w której brały udział wszystkie plutony krakowskiej i podgórskiej straży ogniowej pociągnęła za sobą szereg ofiar pośród strażaków, którzy odnieśli poparzenie.

(Nowy dyrektor Teatru im. Słowackiego). W zarządzie Teatru Miejskiego im. Słowackiego zaszły zmiany. Ustąpił dotychczasowy dyrektor Teofil Trzciński wobec korzystnych propozycyj otrzymanych przez dyrekcję Teatrów Miejskich we Lwowie. Wobec ustąpienia długoletniego kierownika Teatru im. Słowackiego, zarząd miasta kierownictwo tymczasowe Teatru zlecił dr. Zygmuntowi Nowakowskiemu, mianując go dyrektorem Teatru.

—* **LWÓW. (Wśród Ukraińców).** Zebranie Narodowo-Demokratycznego Stronnictwa Ukraińskiego Małopolski Wschodniej dyskutowało nad zagadnieniem reformy rolnej. Przeważająca większość oświadczyła się za oddaniem ziemi bez wykupu w ręce włościan, co popierano przedewszystkiem argumentem interesu narodowego ukraińców, z rąk których przed kilkuset laty Polacy rzekomo przemocą zabierali ziemię. Przedstawiciele kół adwokackich i duchownych uwzględniając punkt widzenia gospodarzy oświadczyli się za wprowadzeniem do reformy rolnej wykupu z rąk ziemiańskich ziemi po cenach umiarkowanych.

DRUKARNIA POMORSKA TOW. AKC. GRUDZIĄDZ
Naczelny redaktor: Stefan Machalewski.
Odpowiedzialny redaktor: Izydor Średzki.

NAJLEPSZY PROSZEK DO PRANIA
NADAJE BIELIŹNIE ŚNIEŻNĄ BIAŁOŚĆ
J. M. WENDISCH SUKC. S.A. TORUŃ

5692

Przetarg przymusowy.

W środę, dnia 2 czerwca br., o godzinie 10-tej przed południem, sprzedawać będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającemu za natychmiastową gotówkę następujące rzeczy: [6971

urządzenie sklepowe, składające się ze stołu sklepowego, 3 repozytorji, 2 repozytorji szkolnych, większej ilości materjału sukiennego, sztuki gabardyny, większej ilości woalu i rozmaitych innych rzeczy

Miejsce sprzedaży: **ul. Mickiewicza 1.**
Józefowicz, kom. sąd., Grudziądz.

W drodze publicznego przetargu sprzedany będzie **dnia 2 czerwca br.** o godzinie 16-tej **przez komornika sądow. p. Wodkowskiego** najwięcej dającemu [6935

sklep drogeryjny

z całym zapasem towarów i urządz. sklepowem
przy ulicy **Mickiewicza.**

Prawo kupna mają ci tylko, którzy złożą wadjum w kwocie 1000 zł do zarządcy masy. Bliższych informacji udzielam w biurze Plac 23 Stycznia 11 od 10-12 **Drobotowicz**
zarządca masy konkursowej

Stara znana
Owczarnia zarodowa
Bąkowo (Bankau)
merino-precos mięsno wełnisty
założona w roku 1862
uznana przez POMORSKĄ IZBĘ ROLNICZĄ
poczta i stacja kolejowa **Warlubie,**
pow. Świecie (Pom.) tel. Warlubie 31.
W sobotę, dnia 12 czerwca 1926 r. o godzinie 1.30 popołudniu odbędzie się

AUKCJA

przeszło 50 baranów półtorarocznych, zdolnych do rozpłodu, ciężkich, wczesnych, dobrze zbudowanych z długą dobrą wełna merynosową, po cenach przystępnych.
Hodowca: Dyr. owczarń **Alkiewicz, Poznań,** ul. Patr. Jackowskiego 31.
Na zamówienie powózki na stacjach **Warlubie i Grupa.** **F. Gerlich.**

Agentura Komisowo-Handlowa
W. Troszczyński, Grudziądz, Toruńska 5 Tel. 112
poleca do kupna każdego czasu: majątki ziemskie, domy, wille, młyny, tartaki oraz wszelkie zakłady przemysłowe i handlowe. Odpowiedni wybór zapewniony. 7415
Zlecenia załatwia szybko i solidnie.

CHORĄGIEWKI

narodowe na zabawy towarzyskie i obchody poleca **po 5 groszy sztuka**
Drukarnia Pomorska T. A. Grudziądz.

FABRYKA POŃCZOCH
LUCJAN STETKIEWICZ
Grudziądz, Groblowa (Pl. Kapielowy)
Telefon nr. 284
poleca swoje wyroby znane z trwałości i przystępnych cen oraz podaje do wiadomości, że **sprzedaż detaliczna pończoch jest również w MAGAZYNIE**
»SPORT« **GRUDZIĄDZ**
Pl. 23 Stycznia 28

Objąłem Generalną Reprezentację
Targów Wschodnich
na miasto Poznań, woj. Poznańskie i Pomorskie 6934
MARJAN SŁUPNICKI · Poznań
Gąsiorowskich 8. Telefon 61-71.

Modele formy bibułkowe na garder. damską dziec., podług żurnali wykonywa Madame Marie Tuszewska Grobla 18, 1 piętro

---

Grafologini-fizjognomistka
Grudziądz
Słowackiego 4,
parter na lewo.

Z pisma określam charakter człowieka, wady, zalety i udzielam wskazówek jak zdobyć powodzenie.

Mam praktykę sądową na polu grafologji i chiromancji, tłumaczę przeszłość i przyszłość.

Przyjmuję codziennie od godz. **11 do 1 i od 4 do 7, w niedziele i święta tylko popołudniu.**

6861 **Sarment.**

Wyjeżdżam 5 czerwca br.

Wyborną 6681
kaszę jęczmienną, pęczak i kaszę perłową
poleca
M. Mnichowski, Mogilno
Olejarnia i wytwórnia kaszy.

PIEGI
plamy, wyrzuty, usuwa **krem Benegnina**
znany i wypróbowany środek do odświeżania i wydelikacenia cery.
Benegnina mydło przetłuszczone, jako konieczny dodatek do kremu tejże nazwy usuwa piegi i plamy na twarzy i na ciele.
Mag. Jan Stenzel aptekarz
Główny skład i wytw.
Apteka pod Łabędziem
Grudziądz, Rynek 20

Sprzedaże

SZTUCER STRZELECKI
„Aid", dobrze utrzymany, tanio do sprzedania. Informacji udzieli się Pl. 23 Stycznia 12, I lewo

---

Krowę
wysokocielną sprzeda
Falkenberg, Szembruczek

Lustro z konzolą i regulator do sprz. Koszarowa 13, II piętro

---

Dobrze utrzymany
rower męski
z wolnym biegiem na sprz. Nadgórna 43 p. l.

Dom Handl. w pierwszorzędn. punkcie w Grudziądzu okazyjnie do sprzedania Wpłata około 30.000 zł Oferty pod „Właściciel" do Admin. Głosu Pomorskiego lub Troszczyński, Toruńska nr. 5

Fuzja do polowania czterostrzałowa na sprzedaż — **Bojanowski,** ul. Koszarowa 24

Za 14.000 zł sprzedam
dom
z 29 lokatorami. Wiadomość Chełmińska 3
6975 piekarnia

Samochodzik dziec. na 2 dzieci, praktyczny i elegancki tanio do sprz.
W. Michalska
Lipowa nr. 68. I piętro

Dom z piekarnią i 2 składami w centrum Grudziądza jest przy wpłacie 15 000 zł natychmiast do objęcia. Oferty do Hotelu Pomorskiego w Grudziądzu Toruńska nr. 26. (7422

Kupna

BECZKI od smoły i oleju
kupuje firma
Venzke & Duday
Grudziądz
Destylacja smoły [6489
Fabryka papy dachowej.

Dom Karny w Grudziądzu
przy ulicy Wybickiego nr. 10/22 **zakupi** [illegible] **większą ilość** białej i zielonej (6941

wikliny.

Każdą ilość
drzewa świerkowego
w wałkach 1 lub 2 m, średnicy od 13 do 25 cm kupi 6523
Wielkopolska Papiernia
Bydgoszcz-Czyżkówko
telefon 1151-1137
Adr. telegr. „Papyrus".

Poszukuję modrych wczesnych **kartofli** 4 ctr. do sadzenia ulica Ogrodowa nr. 8, part. l.

Kupię
kocioł do mieszania
(ewentl. cały aparat)
do fabryk. wody selterskiej
Żółtowski, Forteczna 9,
Grudziądz.

Mieszkania

Poszuk. mieszkania (pokój z kuchnią), płacę czynsz z góry. Zgł. do Głosu Pom. nr. 7417pm

---

6 pokojowe mieszkanie wykwintne z wszelkiemi wygodami, wyjątkowo ładne wolne. bez odstępnego — 3 pokojowe dwa mieszkania, bardzo ładne, wygodne — Wiadomość: ul. Sobieskiego nr. 7, II piętro. [7357

Pokój umebl. z obiadami do wynajęcia Kościuszki 5, II ptro lewo.

Nadzwyczaj pięknie umebl. pokój balkonowy, nadający się i dla małżeństwa lub dla 1—2 panów, z utrzymaniem lub bez, do wynajęcia. **Słowackiego 4, I prawo.** [7403

Pokój gust. umebl. z osob. wejściem na życz. z używalnością kuchni natychm. lub później do wyn. Pietruszkowa 25, I wprost.

Pokój umeblowany do wynajęcia Mickiewicza 7, I piętro

Pokój umeblowany do wynajęcia Kościuszki 19, I p. lewo

Pokój umeblowany z światł. elektr. natychm. do wynajęcia Groblowa 43.

Pokój umebl. z używ. kuchni do wyn. Toruńska 14, inf. part.

Pokój umebl. ewentualn. z używalnością kuchni do wynajęcia 7419 ul. Tuszewska Grobla 22

Gust. umebl. pokój inteligentnemu panu do wynajęcia Kościuszki 4, III piętro [7399

Pokój umebl. do wyn. z całodz. utrz. dla 2-ch osób po 65 zł mies. Kościuszki 26, II

Pokój umebl. z osobn. wejśc. do wyn. Rybacka 48, I p. podw.

Przyjmę 2—3 panów z dowoln. utrzym. lub bez Mickiewicza 17 prt.

Pokoik skromnie umeblow. z osobn. wejśc. dla przyzwoitej panienki lub st. pani do wyn. Nadgórna 20 wejście od Koszarowej, gospodarz.

Ogłaszajcie
w Głosie Pomorskim

Baczność! **Czystość to zdrowie Ważne dla wszystkich** **Baczność!**
Niniejszem zawiadamiam, że otworzyłem przy ul. **Fortecznej 21** pod fachowem kierownictwem wykwalifikowanych sił
Pralnię „VARSOVIE"
Ceny przystępne! 6972 **Ceny przystępne!**
WACŁAW JANKOWSKI

Venzke & Duday
Fabryka Tektury dachowej i Asfaltu

Skład i biuro	:—: Telefon nr. 88 :—:	**Fabryka**
ulica Młyńska	**Destylacja smoły**	przy dworcu kolej.
dawn. Dutkiewicz	skład materj. budowlanych	naprzeciwko Ekspedycji towarowej

Cement · Carbolineum · Wapno
1684

Tow. Akc.
Drukarnia Pomorska
Grudziądz ◆ ulica Groblowa nr. 27/29

poleca się do wykonywania wszelkich robót w zakres drukarstwa wchodzących

Masowe nakłady ◆ 4 maszyny rotacyjne
Precyzyjne wykonanie!!! — Ceny konkurencyjne!!!
Solidna obsługa!!!

Posady

Szofer-Mechanik z wyższem wykształceniem, z 15 l. praktyką, z Ia referencjami, znający się na biurowości, wykonujący samodzielnie wszelk. naprawy w dziedzinie maszynow., trzeźwy i sumienny, szuka **posady** natychm. lub później do objęcia. Grudziądz, tel. 638. [6947

Poszukuje się (7393
FACHOWCA do nitowania konstrukcji żelaznej.
Zgłoszenia przyjmuje **Kierown. budowy gazowni**

Służąca ze wsi może się zgłosić ul. Koszarowa 24, parter.

Roztropne [6974
dziewczę do dwóch dziewczynek celem wspólnych spacerów poszukiwane Zgł. przyjmuje **Patermannowa,** Mickiewicza 2

Zguby

Zgubiono wykaz Nr. 196 wystaw. dnia 2. 6. 1925 r. przez wójtostwo Nowawieś, na nazwisko **Karol Klein.** (7397

Różne

Młodzieniec na stanowisku pragnie zapoznać pannę intelig. do lat 21 celem towarz. i wspóln. wycieczek. Panie miłego usposob. zechcą skierować bliższe podania wraz z fotogr. do Głosu Pomorsk. nr. 6973.

Wyuczam metodą praktyczną biegle pisania na maszynach
Pełny kurs korespondencji urzędowej, handlowej i bankowej oraz budżety i bilanse w ciągu 4 do 6 tygodni. 5 maszyn najnowsz. systemów. **ul. Lipowa 33, I p.** od ulicy Kilińskiego.
Marta Lipowska.

Piegi

żołte plamy opaleniznę usuwa pod gwarancją aptekarza pana **Gadebuscha**
Axela krem od piegów
1/1 sł. 3,70 zł, 1/2 sł. 1,85 zł
Axela mydło
1 kaw. 1 zł, 3 kaw. 2,70 zł
w Grudziądzu do nabycia w następujących drogerjach:
E. Edmund Hanczewski (6283
F. Lange, ul. Chełmińska 56
D. Klimek Fa „Alchemia"
W. Becker, Plac 23 Stycznia

Materjały piśmienne
Książki, różne instrum. muzyczne, Księgi handlowe, Druki, Pieczątki, Bloki kasowe Paragony i małe bloczki zawsze najtaniej u
Wład. Kulerskiego
ulica Pańska nr. 18
Kto tam kupuje ten oszczędza wiele pieniędzy
Proszę się przekonać

5522.

Poważne Towarzystwo Ubezpieczeń prowadzące działy ubezpieczeń od ognia, kradzieży z włamaniem i transportów, poszukuje na Grudziądz i Gniew zdolnych i dobrze ustosunkowanych
AJENTÓW
Wynagrodzenie według umowy. — Zgłosz. do Administracji Głosu Pomorskiego pod nr. 6938.

Odpadki
szpagatu
kupuje w mniejszych i większych ilościach
Drukarnia Pomorska

PRZEMYSŁ i HANDEL GRUDZIĄDZKI

Po cenach konkurencyjnych polecam
konfekcję męską, damską i dziecięcą:
Leon Halberstadt, Grudziądz, Szewska 6.

Najtaniej kupuje się w firmie 6 53
Tanie Źródło
GRUDZIĄDZ, Szewska 10
konfekcję, bławaty i bieliznę

Manufakturę i towary krótkie
poleca po niskich cenach i rzetelnej obsłudze
Walerja Jaster
skład manufaktury i towarów krótkich
Grudziądz, Toruńska 12. (6952

Salon Mód A. Komossa
Toruń, ul. Żeglarska 27. Tel. 815
Grudziądz, Plac 23-go Stycznia nr. 25-26
7394 Telefon nr. 67

Walter Polley
Tel. 760 GRUDZIĄDZ Plac 23 Stycznia 28
Towary kolonialne
delikatesy, wina,
wódki i likiery.
6961)

Skład bławatów i towarów krótkich
Grudziądz, ul. Toruńska 12 (7877
Stanisław Trocha, właśc. Gisela Prakseda Trocha.

Pierwszorzędne materjały na bieliznę, obrusy, ręczniki, hafty i koronki szwajcarskie
oraz wszelkie przybory
7386 do robótek ręcznych
w dużym wyborze
po cenach przystępnych poleca
A. STRASZKIEWICZ
ulica Mickiewicza nr. 4

Broń, amunicję jak i wszelkie **przybory myśliwskie** poleca po cenach konkurencyjn.
St. Czapczyk,
Grudziądz, Sienkiewicza 7.
Wykonuję wszelkie naprawy sumiennie i fachowo, wypycham ptaki. (6959

Na raty:
Ubrania, płaszcze, damskie płaszcze, kostjumy, suknie, bluski, swetry, ubranka i bieliznę nabyć można w firmie
S. Rotszuld, Grudziądz
Staro-Rynkowa 2. Telefon 506.
6950

W. Nowakowski
Toruńska 38 —— Telefon 45.
Sprzedaż hurtowna towarów kolonialn.
poleca: 7409
likiery, koniaki, oraz wszelkie
:—: **towary kolonialne.** :—:

Kwiaciarnia rodz. Haedeke
właśc. Fryda Haedeke
Grudziądz, ul. Józefa Wybickiego 37
Bukiety, wieńce, kwiaty balkonowe
Skład wszelkich nasion 6969

Fa C. M. POWAŁOWSKI
ULICA TORUŃSKA 4 — GRUDZIĄDZ — TELEFON 191
Kapelusze, artykuły męskie, czapki,
bielizna damska, męska i galanterja.
6958

Doniesienie!
Do sezonu letniego dołączyliśmy
ODDZIAŁ KONFEKCJI MĘSKIEJ i DZIECIĘCEJ
Ubrania gabardynowe i kamgarnowe
Zarazem posiadamy na składzie w wielkim wyborze
płaszcze damskie, woale szwajcarskie, popeliny, gabardyny, jedwabie surowe, inlety, białe płótna itp.
po cenach konkurencyjnych. 6960
Leopold Conrad nast., Grudziądz Długa 1.

DOM KONFEKCYJNY
SZMECHEL i ROZNER
SPÓŁKA AKCYJNA
GRUDZIĄDZ
ul. Wybickiego 2/4 Telefon 160
(6955

Sprzedajemy po najniższych cenach:
Konfekcję damską, męską i dziecięcą, materjały na ubrania damskie, męskie i dzieci, towary białe, bieliznę, pończochy i rękawiczki, firany i kołdry na białej wasie, laski, parasole itp.
Pomimo wahania waluty ceny nie podwyższone.

Browar Kuntersztyn Tow. Akc. Grudziądz
6904 poleca swoje za wyśmienite uznane
PIWA BUTELKOWE
Telefon 38 **JASNE i CIEMNE** Telefon 38
oryginalny odciąg browarniany

M. Domachowski
Grudziądz, Wybickiego 17
poleca jako specjalność
na sezon wiosenny
suknie i bluski
Crêpe de Chine, Voal, Opal, Ryps w różnych rozmiarach tak, iż najkorpulentniejsza Pani może się gustownie ubrać!!!
6966

K. Podwójski
Grudziądz, Toruńska 28
Skład towarów spożywczych.
7410 **Specjalność:**
Kawa, herbata, kakao.

DOM TANIEGO ZAKUPU
FR. KRUEGER
Grudziądz, ul. Groblowa nr. 50
Galanterja, artykuły męskie.
Specjalny skład pończoch.

TOWARY KOLONIALNE
DELIKATESY
KAROL HUTH
TORUŃSKA 2. (6965

FABIAN HERNES
„BAZAR“
6963 ul. Stara 24
róg Rybiego Rynku

Magazyn Obuwia
W. Szpanowski Nast.
ulica Józefa Wybickiego 6/8

Wielki wybór ⟐ Ceny konkurencyjne

W. Korzeniewski Tow. Akc.
Rynek nr. 22/24 **Grudziądz** Telefon nr. 898
Największy dom bławatów, konfekcji, bielizny i galanterji!!
Całkowite wyprawy ślubne!!! Wyprawki dla niemowląt!!!
Najtańsze źródło zakupu towarów dziennej potrzeby!!!
6 61

J. ŻMIJEWSKI
Specjalny magazyn
6951 artykułów męskich
GRUDZIĄDZ, ULICA TORUŃSKA 6
ZAŁOŻONY R. 1908 ZAŁOŻONY R. 1908

Józef Kujawa
Skład obuwia
Józefa Wybickiego nr. 1
poleca obuwie wszelkiego rodzaju po cenach przystępnych. [6957

Polecam mój bogato zaopatrzony **skład** najróżnorodniejszych **robótek ręcznych** oraz przyborów
E. Fischer nast.
wł. P. Riemke, Grudziądz
Mickiewicza 2 7395 **Mickiewicza 2**

Restauracja
F. Herm. Breitzke
Rynek 15/16 **Telefon 17**
poleca smaczne i obfite
Obiady i Kolacje
Sprzedaż wódek, koniaków i likierów butelkowych
Bilard francuski
6 68

Bernard Wasielewski
Toruńska 22 **Grudziądz** Toruńska 22
skład towarów kolonjalnych i delikatesów.
6945
Specjalność:
Codziennie świeżo palona kawa.

Centrala Samochodów
właśc.: **inż. Naehring**
GRUDZIĄDZ, Pl. 23 Stycznia 2/3
Telefon 884 Telefon 884
Warsztat reperacyjny
Benzyna :: Oliwa
Zakład wulkanizacyjny opon samochodowych!
Skład wszelkich artykułów gumowych!

Farbiarnia i Pralnia Chemiczna
G. Gede i Ska
Grudziądz, telef. 316, Tuszewska Grobla 54
filja: ul. Długa nr. 8
przyjmuje wszelką garderobę do farbowania i czyszczenia chemicznego. |6140

BANK LUDOWY
Tel. 421. Sp. z odpowiedzialn. nieogr. Założony w roku 1900 Tel. 421.
GRUDZIĄDZ, ul. Jós. Wybickiego 21.
Załatwia niesienia bankowe, Przyjmuje wkładki oszczędn. i oprocentowuje wedł. umowy
Zakupuje i sprzedaje
waluty zagraniczne, złote, srebrne i papierowe.
Udziela pożyczek:
na weksle — na podkład złota i srebra i w rachunku bieżącym
6614

Zęby sztuczne w pierwszorzędn. wykonaniu. **Grudziądzkie Laboratorjum** Pl. 23 Stycznia 23, II

Obwieszczenia urzędowe władz miejskich.

Według prawa prasowego odpowiada za dział niniejszy **nadsekretarz miejski** Damazy Raszkowski w Grudziądzu.

Rozporządzenie

dotyczące zakazu wyszynku i sprzedaży napojów alkoholowych.

Na zasadzie artykułu 7 ust. E. nr. a ustawy z dnia 26 kwietnia 1920 r. o ograniczeniu i spożyciu napojów alkoholowych w brzmieniu rozporządzenia Ministr. Zdrowia Publicznego z dnia 10 maja 1922 r. Dz. ust. poz. 299 oraz upoważnienia p. Ministra S. W. z dnia 28. 5. 26 r. zakazu sprzedaży i wyszynku napojów alkoholowych we wszystkich miastach Województwa Pomorskiego na czas od 29 maja 1926 r. godz. 13-tej aż do odwołania. Przekroczenia tegoż zakazu ulegną karze po myśli art. 8 wyżej naprowadzonej ustawy.

Toruń, dnia 28 maja 1926 r.

Wojewoda
w/z. Ewert Krzemieniewski.

Powyższe rozporządzenie podaje się do publicznej wiadomości. 6970

Grudziądz, dnia 29 maja 1926 r.

Prezydent miasta
(—) Włodek.

Ogłoszenie.

Od dłuższego czasu zauważono, że adjacenci wrzucają wbrew przepisom policyjno-budowlanym do kanalizacji niedozwolone przedmioty, jak: drzewo, płaty, jelita bydlęce itp. rzeczy, co powoduje zapchanie kanałów miejskich oraz niszczenie urządzeń filtracyjnych.

Przez spiętrzenie wody w kanałach miejskich zalane zostają piwnice i niżej położone realności.

W myśl statutu miejskiego z dnia 3. V. 1916 podaje się ponownie do wiadomości publicznej, że wrzucanie wyżej podanych przedmiotów jest pod karą wzbronione. Za powstałe z tegoż tytułu dla miasta szkody i koszta pociąguie się winnych do odpowiedzialności.

Grudziądz, dnia 14 maja 1926 r. [6832

MAGISTRAT
Wydział V. Budownictwo
(—) Stołowski.

Konkurs.

Magistrat miasta Grudziądza wydzierżawia z dniem 15 czerwca br. **restaurację** na boisku miejskiem przy ul. Radzyńskiej vis à vis parku miejskiego.

Oferty należy wnieść do Magistratu miasta Grudziądza Ratusz II, Wydział III, pokój 7 w zalakowanych kopertach z napisem: „Oferta na restaurację boiska miejskiego" do dnia 10 czerwca br. godz. 3-ciej popołudn. włącznie. Tamże udziela się informacji.

Magistrat zastrzega sobie prawo wyboru jednego z najwięcej dających.

Grudziądz, dnia 26-go maja 1926 r.

Magistrat — Wydział III.
(—) Dr. Urbański.

Przetarg przymusowy.

We wtorek, dnia 1 czerwca br., o godzinie 10-tej przed południem, sprzedawać będę za gotówkę: 6967

drylkę, parówkę (nie do użytku), **źrebaka i 10 centnarów owsa.**

Miejsce sprzed.: **Kulecki, Wygoda**, pow. Grudz.
Jaranowski, kom. sąd. Grudziądz.

Przetarg przymusowy.

W sobotę, dnia 5 czerwca rb. o godz. 11-tej przed poł. sprzedawać będę za natychmiastową zapłatą w Osiu u p. M.

Konie, krowy, świnie, wozy, urządzenie składowe, fortepian, bufet, lustro, kanapy, maszynę do szycia, magiel i dużo różnych innych przedmiotów. 6936

Zbiórka licytantów **przy lokalu p. Wójta.**

Steckowski, kom. sąd.

Kupujemy za natychmiastową zapłatą

każdego czasu

wełnę nieupraną

oraz **zboże** wszelk. rodzaju

Na życzenie odbiór i oględziny na miejscu.

Oferty opróbkowane uprasza (6595

Agrar-Handels-Gesellschaft m. b. H.
Gdańsk, Tel. 6661, 1689. Telegr. „Agrarhandel"

RESTAURACJA i KAWIARNIA
STRZEMIĘCIN

W niedzielę, dnia 30-go maja br.

Koncert orkiestry wojskowej 64 p. p.

rano i popołudniu.

O liczny udział uprasza **K. Rybaczewski.**

Motorówka z orkiestrą odchodzi o godzinie 3-ciej.

7420

Park Miejski **Leśniczówka** Park Miejski

W niedzielę, dnia 30-go maja o godz. 7-mej

PORANEK MUZYCZNY

Popołudniu o godzinie 3-ej **Koncert w ogrodzie**

Na powyższe uprzejmie zaprasza 6945 **Gospodarz.**

Zakład stolarski

z zapędem elektrycznym

WYKONUJE: urządzenia mieszkan., biurowe, sklepowe i budowlane. Wykonanie pierwszorzędne.

CENY UMIARKOWANE!

ST. URBAN, ul. Rzezalniana nr. 11

Baczność!

Fotografje paszportowe

w pół godzinie 6655

Zakład fotograficzny,
3-go Maja 10.

Hipolit Kotliński

skład żelaza i sprzętów kuchennych, artykuły budowl. i rolnicze, węgiel opałowy i kowalski

ul. Mickiewicza 24. Telefon 3
ul. Wybickiego 7. Telefon 8

poleca po cenach konkurencyjnych

SMOŁĘ destylowaną kamienną pierwszorz. jakości

Papę w 4-ch gatunkach **Lepnik**

Cement portlandzki

Gwoździe papowe

Oliwy do maszyn i centryfug

CENTRYFUGI

(znane i wypróbowane marki)

Łóżka żelazne 6848

w pierwszorzędnem wykonaniu, trwałe, z materacem, dla dorosłych i dzieci.

Wózki dziecięce

(wielki wybór)

i wszelkie artykuły w branżę wchodzące

TAPETY

w wielkim wyborze. Kolekcje na żądanie odwrotnie.

Linoleum • Dywany i Chodniki kokosowe

Ceratę na stoły i wózki dziecięce

w najrozmaitszych kolorach i deseniach. 6721

Wszelkie **farby, laki, pędzle, pokosty, klej i terpentynę** poleca po przystępnych cenach tylko pierwszorzędnej jakości

P. Marschler, Grudziądz Pl. 23 Stycznia 18 Telefon nr. 517.

Ceny nie podwyższone!

Sprzedajemy popóty zapas starczy po cenach dawniejszych: [6949

Płaszcze damskie z angielskiej tkaniny	35,—	32,—
Płaszcze damskie z dobrego sukna . .	65,—	48,—
Płaszcze damskie z gabardyny	95,—	75,—
Płaszcze damakie z rypsu jedwabnego .	90,—	85,—
Płaszcze damskie z materji ryps. i radjo	120,—	110,—
Suknie damskie z materji szewiotowej	22,—	18,50
Suknie damskie z popeliny	48,—	45,—
Suknie damskie letnie . . .	11,50, 9,50, 7,50	5,—
Bluski damskie z kretonu i rypsu .	9,50, 6,50	5,—
Bluski damskie z jedw. materji rypsowej	19,—	16,—
Bluski damskie z Crêpe de Chine	40,—, 38,—	28,—

Płaszcze męskie, garnitury męskie, trykotowe ubranka dziecięce, bieliznę damską i męską, pończochy, rękawiczki, parasole, laski, krawaty, szelki, firany, kołdry na białej wacie, oraz wszelkie towary krótkie w wielk. wyborze

Szmechel i Rozner Sp. Akc.

Tel. 160. **Grudziądz, Wybickiego 2/4.** Tel. 160.

Warsztat Reperacyjny Samochodów

Stacja ładowania akumulatorów

Szkoła szoferów zatwierdzona **przez Ministerstwo**

Jedyna i największa szkoła szoferów na Pomorzu, po opuszczeniu której dotychczas każdy uczeń zdał zadawalający egzamin przed Wojewódzką Komisją Egzaminacyjną. Kurs szoferski trwa 3 miesiące. Gruntowna nauka tylko przez inżynierów i mistrzów-fachowców. Wstęp 1-go i 15-go każdego miesiąca. — Dorożki automobilowe każdego czasu. (6657)

Telefon nr. 94 i 494. Fr. Lipiński, Grudziądz, Mickiewicza nr. 19 obok Głównej Poczty

---

Pierwszorzędną asfaltową

PAPĘ dachową

Smołę dachową
Lepnik
Wapno
Cement
Dachówkę

i inne materjały budowlane poleca po cenach konkurencyjnych

Fabryka TEKTUR DACHOWYCH
W. Kutowski i S-ka T. z o. p. Grudziądz
Biuro: Ogrodowa 23
Telefon 428
Telegramy: „Fatedach"
Fabr.: Tusz. Droga.

Bronisław Murawski, GRUDZIĄDZ Telefon 108

Filja ŁASIN — Telefon 18 poleca: (6672

Węgiel kowalski i opałowy

papę dachową, smołę destylowaną, **lepnik**, karbolineum, smołę drzewną, **cement portlandzki**, gips, kredę spławioną, **trzcinę sufitową**, plecionkę drutową, **drut kolczasty**, gwoździe papowe, gwoździe do trzciny, sztyfciki, towary żelazne i stalowe, **narzędzia** i okucia budowlane, towary **emaljowane** i cynkowe, sprzęty kuchenne, **T-dźwigary**, żelazo sztabowe i taśmowe, **blachy czarne** i ocynkowane, blachę białą i **cynkową oraz** wszelkie towary kolonialne, **wina i likiery.**

Do prania żądaj

Najlepszy

„Króla"

proszek mydlany

Polski wyrób

6596

hurtownie po cenach fabryczn.

Marchlewski i Zawacki - Grudziądz

Eleganckie i trwałe

są obcasy i podeszwy gumowe BERSONA.
Eleganckie przez swą formę, dającą się znakomicie dostosować do każdego obuwia i przez swą elastyczność, podnoszącą pewność kroku.
Bersona obcasy i podeszwy gumowe
są trwalsze i tańsze niż skórzane, a nadto prześcigają w jakości wszystkie podobne fabrykaty.

6320